

Bruxelles, den 11. oktober 2024
(OR. en)

14449/24

Interinstitutionel sag:
2024/0258(COD)

ELARG 130
COEST 553
CODEC 1930
CADREFIN 147
FIN 898
ECOFIN 1136
BUDGET 59
POLGEN 130

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	10. oktober 2024
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2024) 469 final
Vedr.:	Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2024) 469 final.

Bilag: COM(2024) 469 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 9.10.2024
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova

BEGRUNDELSE

Den Europæiske Unions (EU's) udvidelsespolitik er fortsat af central betydning for at beskytte og fremme et fredeligt, stabilt, stærkt og forenet Europa. Ruslands angrebskrig mod Ukraine bekræfter behovet for en beslutsom geostrategisk investering. Republikken Moldovas ("Moldovas") fulde medlemskab er i EU's politiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige interesse. Det udspringer af moldovernes europæiske ambitioner og forbedrer deres økonomiske og sociale sikkerhed og bidrager til en sikrere, fredelig og mere velstående fremtid.

Moldova indledte sin socioøkonomiske konvergens med EU i 2014 med den midlertidige ikrafttræden af associeringsaftalen mellem EU og Moldova og et vidtgående og bredt frihandelsområde (DCFTA). Gennem den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab har EU i samarbejde med internationale finansielle institutioner allerede mobiliseret 1,6 mia. EUR i offentlige og private investeringer i flagskibsprojekter for Moldova. Den europæiske plan og investeringsplanen har givet anledning til investeringer i kritiske sektorer såsom konnektivitet, energieffektivitet, forretningsudvikling og konkurrenceevne. I 2022 gav udsigten til EU-tiltrædelse Moldova et incitament til at gennemføre strukturreformer og fremskynde tilpasningen til gældende EU-ret, navnlig med hensyn til de grundlæggende elementer, herunder retsstatsprincippet, for at få tidlig adgang til det indre marked. Landets muligheder for at puste nyt liv i sin økonomiske vækst og gøre fremskridt med de nødvendige socioøkonomiske reformer blev imidlertid hårdt ramt af covid-19-pandemien og den økonomiske og sociale byrde som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dets forsøg på at destabilisere landet gennem desinformationskampagner samt energitvang og økonomisk tvang. Som et af de fattigste lande i regionen ligger Moldovas bruttonationalprodukt (BNP) pr. indbygger fortsat på 29 % af EU-gennemsnittet, hvilket tyder på en betydelig konvergenskløft i forhold til EU. Med den nuværende økonomiske vækstrate og den langsomme konvergens vil landet ikke kunne forfølge EU-kursen i et hurtigt tempo uden yderligere afgørende politisk og økonomisk støtte.

EU har anerkendt betydningen af at støtte partnerne på Vestbalkan med den nye vækstplan for Vestbalkan, der blev fremlagt i 2023. Med den særlige Ukraine-facilitet viste EU sin urokkelige støtte til landet. Vækstplanen for Vestbalkan blev indført for at hjælpe disse lande med at tackle udfordringerne i forbindelse med konvergens med EU og bidrage til at fremskynde deres tiltrædelsesproces. Den foreslåede finansielle bistand kom oven i den eksisterende finansielle støtte. For at give et nyt og tilsvarende skub til Moldovas økonomi og samfund fremlægger Kommissionen Moldovas vækstplan (nærmere beskrevet i en ledsagende meddelelse fra Kommissionen). Den vil give incitament til de reformer og investeringer, der er nødvendige for at fremskynde tiltrædelsesprocessen og sætte skub i væksten i Moldovas økonomi til gavn for landets befolkning.

Vækstplanen for Moldova er baseret på tre søjler:

- fremskyndelse af socioøkonomiske og grundlæggende reformer
- bedre adgang til Den Europæiske Unions indre marked
- forøgelse af den finansielle bistand gennem en særlig reform- og vækstfacilitet for Moldova ("faciliteten").

Disse tre søjler, der gensidigt styrker og bygger på resultaterne af reformprocessen i overensstemmelse med associeringsaftalen/det vidtgående og brede frihandelsområde og den økonomiske plan og investeringsplanen, tager fat på de underliggende strukturelle årsager til

lav økonomisk vækst med henblik på at skabe socioøkonomiske fordele ved integration forud for EU-tiltrædelsen. Denne forordning fokuserer på den tredje søjle i Moldovas vækstplan.

Den foreslåede facilitet er inspireret af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan¹.

Faciliteten, der fungerer som det centrale element i vækstplanen, vil indføre stærk konditionalitet, da **udbetalingen af EU-midler vil være betinget af, at der gøres fremskridt med gennemførelsen af reformer**, navnlig fremme af socioøkonomisk konvergens og konkurrenceevne samt med hensyn til de grundlæggende elementer.

Faciliteten vil blive finansieret med de 420 mio. EUR i bilaterale tildelinger, der er afsat til Moldova i budgettet for instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa (NDICI – et globalt Europa), der dækker perioden 2025-2027.

I 2025-2027 vil de maksimale midler, der stilles til rådighed for Moldova gennem faciliteten, være 1 785 mio. EUR (i løbende priser). Beløbet omfatter op til 1 500 mio. EUR i lån på lempelige vilkår og 285 mio. EUR i ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte. Ud over det maksimale beløb, der er til rådighed til udbetalinger til Moldova, jf. ovenfor, vil der blive hensat 135 mio. EUR i den fælles hensættelsesfond til at yde lånene.

Den ikketilbagebetalingspligtige støtte vil dække støtte ydet af Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947, samt supplerende støtte. Denne supplerende støtte vil omfatte støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand, som vil lette gennemførelsen af reformer og Moldovas vej mod tiltrædelse af EU.

Desuden forventes faciliteten at mobilisere op til 2 500 mio. EUR i nye investeringer fra internationale finansielle institutioner og den private sektor. I lighed med investeringsrammen for Vestbalkan vil investeringsplatformen for naboskabsområdet være det vigtigste instrument til gennemførelse af investeringer. Den **økonomiske plan og investeringsplanen** for Det Østlige Partnerskab gav anledning til de centrale investeringer, der vil blive videreført under vækstplanen. Disse investeringer vil blive kanaliseret til sektorer, der er vigtige multiplikatorer for den socioøkonomiske udvikling: konnektivitet, herunder bæredygtig transport, energi, den grønne og den digitale omstilling, uddannelse og udvikling af færdigheder. Gennemførelsen vil ske i samarbejde med internationale finansielle institutioner og EU-medlemsstaternes udviklingsbanker og tiltrække yderligere investeringer, herunder fra den private sektor.

For fuldt ud at drage fordel af de muligheder, der er omhandlet i vækstplanen, forventes Moldova at udarbejde en reformdagsorden, der fastsætter de vigtigste **centrale socioøkonomiske og grundlæggende reformer**, som landet har til hensigt at gennemføre i 2025-2027 for at fremskynde sin konvergens med EU. Kommissionen vil vurdere og godkende dagsordenen.

Reformdagsordenen vil være i overensstemmelse med landets vækststrategi og afhjælpe strukturelle mangler i landets bæredygtige og inklusive vækstforløb².

Som minimum vil 25 % af det beløb, der stilles til rådighed gennem lån på meget lempelige vilkår til Moldovas budget, gradvist blive tildelt investeringsplatformen for naboskabsområdet for at sikre gennemførelsen af kerneinvesteringerne. Dette vil komme oven i

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449 af 14. maj 2024 om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan.

²

investeringsplatformen for naboskabsområdets ikketilbagebetalingspligtige støtte som en del af den bilaterale tildeling.

I lighed med vækstplanen for Vestbalkan vil den nye facilitet blive gennemført ved hjælp af gennemførelsesmekanismer, der er blevet udvalgt for at maksimere den hurtige gennemførelse af reformer og relaterede investeringer, samtidig med at den nødvendige kontrol opretholdes, og den administrative byrde for Kommissionen, Moldova og andre gennemførelsespartnere minimeres. Kanalisering af midler til investeringer gennem investeringsplatformen for naboskabsområdet vil give yderligere sikkerhed mod risici forbundet med de overførte midler, eftersom platformen har veletablerede finansielle kontrolsystemer, der også er baseret på søjlevurderede kontrolstandarder for de gennemførende finansielle institutioner. Investeringsplatformen for naboskabsområdet udgør en fælles samarbejdsramme mellem Kommissionen, EU-medlemsstaternes bilaterale donorer og finansielle institutioner. Alle investeringer vil være baseret på princippet om "ikke at gøre væsentlig skade" og princippet om, at "ingen skal lades i stikken", og vil bidrage til det bredere mål om at hjælpe regionens omstilling til en grøn, klimaneutral, klimarobust, digital og inklusiv økonomi, der er i overensstemmelse med EU's regler og standarder.

Direkte udbetalinger til det nationale budget og tilrådighedsstillelse af midler til investeringsforslag vil afhænge af de fremskridt, der gøres med gennemførelsen af reformer, og af opfyldelsen af de betalingsbetingelser, der er fastsat i reformdagsordenen. Betalingsbetingelserne skal omfatte et sæt kvalitative og kvantitative trin og en tidsramme for udbetalinger.

Makrofinansiell stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og tilsyn med budgettet er generelle betingelser, der skal være opfyldt, for at betalingerne kan frigives.

Betalingerne vil finde sted i henhold til en fast halvårlig tidsplan baseret på behørigt begrundede anmodninger fra Moldova og efter Kommissionens kontrol af, at de relevante betalingsbetingelser er opfyldt. Hvis betalingsbetingelserne ikke er opfyldt, vil Kommissionen suspendere eller trække et tilsvarende beløb fra betalingen.

Udbetalingen af de tilsvarende suspenderede midler kan finde sted i løbet af 12 måneder efter den oprindelige frist, der er fastsat i reformdagsordenen, forudsat at betalingsbetingelserne i mellemtiden er opfyldt.

Gennemførelsen af de tre søjler i vækstplanen vil i høj grad støtte tiltrædelsesprocessen ved at fremskynde Moldovas tilpasning til EU's værdier, standarder og love.

- **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

Støtte under denne facilitet vil være i overensstemmelse med og supplere andre former for bilateral støtte til Moldova samt regional støtte, der ydes gennem andre EU-instrumenter, navnlig NDICI – et globalt Europa. Den vil bygge videre på reformerne på vejen mod tiltrædelse af EU og i overensstemmelse med associeringsdagsordenen. Den vil også styrke den nuværende støtte og gøre det muligt for landet at fremskynde gennemførelsen af den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab i Moldova. For at nå sine målsætninger og mål bør der lægges særlig vægt på sektorer, der sandsynligvis vil være vigtige multiplikatorer for bæredygtig social og økonomisk udvikling, såsom konnektivitet, transport, energi, digital omstilling, innovation, uddannelse på alle niveauer og udvikling af færdigheder.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Gennemførelsen af forordningen vil være i overensstemmelse med andre områder af EU's optræden udadtil og eksterne politikker (f.eks. udvidelsespolitikken, naboskabspolitikken og den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik). Faciliteten vil supplere disse bestræbelser ved at fremskynde Moldovas bæredygtige socioøkonomiske konvergens med EU som forberedelse til EU-medlemskab.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

- **Retsgrundlag**

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 212 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Det forelægges af Kommissionen i overensstemmelse med proceduren i artikel 294 i TEUF.

- **Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)**

Den foreslåede facilitet vil støtte Moldovas tilnærmelse til EU i forbindelse med udvidelsespolitikken. EU er derfor bedst i stand til at yde en sådan bistand. Moldova forberedes bedst til EU-medlemskab på EU-plan.

I betragtning af omfanget af den nødvendige bistand er EU i en enestående position til at yde eksternt bistand til Moldova på lang sigt på en rettidig, koordineret og forudsigelig måde. EU kan udnytte sin lånekapacitet og tilbyde Moldova lån på fordelagtige vilkår samt yde ikkertilbagebetalingspligtig støtte og garantier i et flerårigt perspektiv.

EU-delegationen i Moldova kan sikre omfattende adgang til oplysninger om udviklingen i Moldova. Dette gør det muligt for EU konstant at være opmærksom på nye behov og omstændigheder og tilpasse sin støtte til udviklingen i behovene i tæt samarbejde med andre bilaterale eller multilaterale donorer.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet det ikke går længere, end hvad der er strengt nødvendigt for at nå de tilsigtede mål på europæisk plan, og hvad der er strengt nødvendigt med henblik herpå.

Faciliteten foreslås som en målrettet foranstaltning til støtte for fremskyndede reformer i et land, der er nødt til at indhente EU for at sikre en gnidningsløs og gensidigt fordelagtig udvidelse af EU. Dens struktur bygger så vidt muligt på den eksisterende støttestruktur (NDICI – et globalt Europa) eller de samme finansieringsmodeller (f.eks. investeringsplatformen for naboskabsområdet) eller på eksisterende, men forenklede instrumenter (resultatbaserede instrumenter).

- **Valg af retsakt**

I overensstemmelse med artikel 212 i TEUF, som fastsætter den almindelige lovgivningsprocedure, der skal benyttes til at vedtage foranstaltninger til gennemførelse af samarbejdet med tredjelande, tager forslaget form af en forordning, hvilket sikrer, at den anvendes ens, at den er bindende i alle enkeltheder, og at den gælder umiddelbart.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSENER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

Ikke relevant.

- **Høringer af interessenter**

Der kunne ikke gennemføres en formel høring af interessenter, da det haster med at udarbejde forslaget, så det kan vedtages rettidigt af Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på at gøre det operationelt i 2025.

EU vil sikre passende kommunikation og synlighed omkring målene og de tiltag, der gennemføres inden for rammerne af faciliteten, i Moldova og i og uden for Unionen.

- **Indhentning og brug af ekspertbistand**

Ikke relevant

- **Konsekvensanalyse**

En vurdering i form af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene til støtte for forslaget vil blive udarbejdet senest tre måneder efter forordningens vedtagelse.

- **Målrettet regulering og forenkling**

Ikke relevant

- **Grundlæggende rettigheder**

En forudsætning for at yde støtte under instrumentet er, at Moldova og landets institutioner fortsat respekterer effektive demokratiske mekanismer, herunder et parlamentarisk flerpartisystem og retsstatsprincippet, og sikrer respekt for menneskerettighederne, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal. Moldovas tilsagn om reformer og den stærke politiske vilje, som myndighederne har givet udtryk for, er positive tegn, som blev bekræftet i Kommissionens vurdering som skitseret i dens meddelelse fra 2023 om udvidelsespakken.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

De maksimale midler, der skal stilles til rådighed gennem faciliteten, vil være 1 920 mio. EUR for 2025-2027 til alle typer støtte, hvoraf 420 mio. EUR er i ikketilbagebetalingspligtig støtte, herunder hensættelser, finansieret af den bilaterale tildeling til Moldova for 2025-2027 under NDICI – et globalt Europa og 1 500 mio. EUR i lån på lempelige vilkår ydet af EU.

Lånene vil blive tilført den fælles hensættelsesfond med en tilførselssats på 9 %. Hensættelserne vil komme fra den ikketilbagebetalingspligtige støtte, som vil blive hentet fra den bilaterale tildeling til Moldova for 2025-2027 under NDICI – et globalt Europa.

1 % af den ikketilbagebetalingspligtige støttekomponent (4,2 mio. EUR) vil blive afsat til udgifter til teknisk og administrativ bistand i forbindelse med forvaltningen af faciliteten, herunder overvågning, kommunikation, revision og evaluering.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

Forordningen indeholder detaljerede bestemmelser om gennemførelse, overvågning, rapportering og evaluering.

Kommissionen overvåger nøje gennemførelsen af faciliteten. Kommissionen vil i fuld overensstemmelse med traktaterne samarbejde med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) om at gennemføre faciliteten og sikre sammenhæng i EU's optræden udadtil.

Moldova bør indføre et overvågningssystem baseret på kriterier fastsat af Kommissionen og forventes årligt at aflægge rapport til Kommissionen om gennemførelsen af sin reformdagsorden. Dette vil omfatte rapportering om de fremskridt, der er gjort med hensyn til at nå reformdagsordenens erklærede mål, om forbedringerne af landets interne kontrolsystem, om budgetgennemførelsen og om eventuelle beløb, der er uretmæssigt udbetalt eller misbrugt og i sidste ende inddrevet af EU.

Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet, Rådet og det udvalg, der er omhandlet i forordningens artikel 27, en årlig vurdering af gennemførelsen af de midler, der stilles til rådighed under faciliteten.

Kommissionen vil også foretage en efterfølgende evaluering af forordningen.

- **Forklarende dokumenter (for direktiver)**

Ikke relevant

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Forordningen indeholder detaljerede bestemmelser om gennemførelse, overvågning, rapportering og evaluering.

Gennemførelsen i henhold til instrumentet finder sted i overensstemmelse med de former og gennemførelsesmetoder, der er fastsat i finansforordningen.

Kommissionen overvåger nøje gennemførelsen af faciliteten. I fuld overensstemmelse med traktaterne vil Kommissionen samarbejde med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) om at gennemføre faciliteten og sikre sammenhæng i EU's optræden udadtil.

Moldova bør indføre et overvågningssystem baseret på kriterier fastsat af Kommissionen og forventes årligt at aflægge rapport til Kommissionen om gennemførelsen af sin reformdagsorden. Dette vil omfatte rapportering om de fremskridt, der er gjort med hensyn til at nå dagsordenens erklærede mål, om forbedringerne af landets interne kontrolsystem, om budgetgennemførelsen og om eventuelle beløb, der er uretmæssigt udbetalt eller misbrugt og i sidste ende inddrevet af EU.

Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet, Rådet og det udvalg, der er omhandlet i forordningens artikel 27, en årlig vurdering af gennemførelsen af de midler, der stilles til rådighed under faciliteten.

Kommissionen vil også foretage en efterfølgende evaluering af forordningen.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Ved forordningen oprettes reform- og vækstfaciliteten for Moldova.

Kapitel I (Almindelige bestemmelser) omhandler facilitetens genstand (artikel 1), definitionerne (artikel 2), facilitetens generelle og specifikke mål (artikel 3), de generelle principper (artikel 4) og forudsætningerne for støtte (artikel 5).

Kapitel II indeholder bestemmelser om facilitetens finansiering og gennemførelse. I artikel 6 fastsættes gennemførelsen af faciliteten i form af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte (finansieret af den bilaterale tildeling til Moldova for 2025-2027 under NDICI – et globalt Europa) og støtte i form af lån. I artikel 7 fastsættes reglerne for støtteberettigelse for personer og enheder. Artikel 8 omhandler den facilitetsaftale, der skal indgås mellem Kommissionen og Moldova, og som navnlig fastsætter bestemmelser om revision og kontrol samt forpligtelser og betingelser for udbetaling af betalinger.

Kapitel III (Reformdagsordenen) beskriver kravene til og grundlaget for udformningen af reformdagsordenen (artikel 9) og principperne for finansiering, herunder betalingsbetingelserne for udbetalinger (artikel 10). Artikel 11 indeholder nærmere oplysninger om den reformdagsorden, som Moldova skal forelægge, proceduren herfor og de elementer, som reformdagsordenen bør indeholde, herunder de reform- og investeringsområder, der skal finansieres af faciliteten, og systemerne til at forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, når midlerne fra faciliteten anvendes.

Kommissionen vil vurdere reformdagsordenen i henhold til kriterierne i artikel 12. Den vil vedtage en gennemførelsesafgørelse som beskrevet i artikel 13, der fastsætter det vejledende lånestøttebeløb, der skal udbetales, hvis betalingsbetingelserne og tidsrammen er opfyldt, samt den forfinansiering, som Moldova vil være berettiget til. Artikel 14 giver Moldova mulighed for at foreslå en ændret reformdagsorden og anmode Kommissionen om at ændre sin gennemførelsesafgørelse.

Artikel 15 omhandler de låneaftaler, der skal indgås mellem Kommissionen og Moldova, og reglerne for Kommissionens låntagning på markederne. I artikel 16 fastsættes de dispositioner, der er truffet vedrørende hensættelser. Reglerne for udbetaling af forfinansiering til Moldova, som kræver, at Moldova opfylder forudsætningerne i artikel 5, er fastsat i artikel 17. Artikel 18 beskriver projekter under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Artikel 19 indeholder nærmere bestemmelser om proceduren for udbetalinger, når både de generelle betingelser for makrofinansiel stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og budgettilsyn og de betalingsbetingelser, der er fastsat i reformdagsordenen, er opfyldt.

Betalingerne vil finde sted halvårligt efter Moldovas indgivelse af en anmodning om frigivelse af midlerne efter på tilfredsstillende vis at have opfyldt de relevante betalingsbetingelser i form af kvalitative og kvantitative skridt, der skal tages. I tilfælde af en negativ vurdering fra Kommissionens side tilbageholdes en del af det beløb, der svarer til de betalingsbetingelser, der ikke er opfyldt. De tilbageholdte midler kan først frigives, når Moldova som led i den efterfølgende anmodning om frigivelse af midler behørigt har begrundet, at landet har truffet de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de relevante betalingsbetingelser er opfyldt på tilfredsstillende vis. I artikel 19 fastsættes det også, at der

ikke vil blive betalt noget beløb for kvalitative eller kvantitative skridt, der ikke er blevet opfyldt den 31. december 2028, samtidig med at Kommissionen bemyndiges til at nedsætte beløbene, hvis EU's finansielle interesser påvirkes, eller hvis Moldova groft misligholder en forpligtelse i de aftaler, der er indgået under faciliteten. I artikel 20 fastsættes reglerne om gennemsigtighed for personer og enheder, der modtager finansiering til gennemførelse af reformdagsordenen.

Kapitel IV (Beskyttelse af Unionens finansielle interesser) indeholder de bestemmelser, som Kommissionen og Moldova skal følge for at sikre en effektiv kontrol med gennemførelsen af faciliteten. I artikel 21 fastsættes de forpligtelser, der skal afspejles i facilitetsaftalen. Disse omfatter passende foranstaltninger til at forebygge, opdage og korrigere svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder, der skader EU's finansielle interesser, undgå dobbeltfinansiering, tage retlige skridt til at inddrive uretmæssigt tilegnede midler og indsamle passende data om modtagerne af midler under faciliteten, samt de rettigheder, der skal tildeles Kommissionen, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Artikel 21 giver Kommissionen beføjelse til at nedsætte eller inddrive beløb, hvis EU's finansielle interesser påvirkes, i tilfælde af at kvalitative eller kvantitative skridt ophæves, eller hvis Moldova groft misligholder en forpligtelse i henhold til de aftaler, der er indgået inden for rammerne af faciliteten. Artikel 22 indeholder bestemmelser om Moldovas interne kontrolsystemer.

Kapitel VI (Overvågning, rapportering og evaluering) fastsætter de indikatorer og resultater, der skal anvendes i overvågningen og evalueringen (artikel 23), udarbejdelsen af en resultattavle (artikel 24), den efterfølgende evaluering af faciliteten (artikel 25) og Moldovas rapportering i forbindelse med den økonomiske og finansielle dialog (artikel 26).

Kapitel VII (Afsluttende bestemmelser) fastlægger udvalgsproceduren (artikel 27), bestemmelserne om information, kommunikation og offentliggørelse (artikel 28) og om ikrafttræden (artikel 29).

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING**om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –
under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 212,
under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
efter den almindelige lovgivningsprocedure, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionen bygger på de værdier, der er omhandlet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), bl.a. demokrati, retsstaten og respekt for menneskerettighederne. Disse værdier indgår i de tiltrædelseskriterier, der blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i København i juni 1993 ("Københavnskriterierne"), og som udgør betingelserne for medlemskab af Unionen.
- (2) Udvidelsesprocessen bygger på fastlagte kriterier, retfærdige og strenge betingelser og princippet om egen fortjeneste. Det er fortsat afgørende med et fast engagement i "grundprincipperne først"-tilgangen, som kræver et stærkt fokus på retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktionsmåde og reformen af den offentlige forvaltning samt på økonomiske kriterier. Fremskridt afhænger af Republikken Moldovas ("Moldovas") gennemførelse af de reformer, der er nødvendige for at tilpasse sig gældende EU-ret
- (3) Ruslands angrebskrig mod Ukraine viste yderligere, at udvidelse er en geostrategisk investering i fred, sikkerhed og stabilitet. Unionen er fuldt og utvetydigt engageret i Moldovas perspektiv for EU-medlemskab. Moldovas orientering mod og engagement over for Unionen er et stærkt udtryk for landets strategiske valg og plads i et værdifællesskab. Moldovas vej mod EU skal være fast forankret i håndgribelige og konkrete reformfremskridt.
- (4) Det er i Unionens og Moldovas fælles interesse at gøre fremskridt med reformerne af de politiske, retlige og økonomiske systemer med henblik på deres fremtidige EU-medlemskab og støtte tiltrædelsesprocessen. Udsigten til EU-medlemskab har en meget kraftig forandrende virkning og forankrer positive demokratiske, politiske, økonomiske og samfundsmæssige forandringer.
- (5) Det er nødvendigt at fremrykke nogle af fordelene ved EU-medlemskab inden tiltrædelsen. Økonomisk konvergens er centralt for disse fordele. På nuværende tidspunkt er Moldovas konvergens med hensyn til BNP pr. indbygger udtrykt i købekraftstandarder fortsat lav, nemlig på 29 % af EU-gennemsnittet, og der gøres ikke fremskridt hurtigt nok.
- (6) Da tiltrædelsesforhandlingerne med Moldova blev indledt i juni 2024, er det vigtigt, at støtten til Moldovas tiltrædelsesproces bringes op på et niveau, der kan sammenlignes

med andre kandidatlande, der deltager i tiltrædelsesforhandlinger, og at der sikres tilsvarende ressourcer.

- (7) Gennemførelsen af vækstplanen for Moldova kræver passende finansiering under et særligt nyt finansieringsinstrument, faciliteten, for at bistå landet med at gennemføre reformer med henblik på bæredygtig økonomisk vækst og gøre fremskridt med hensyn til de grundlæggende elementer.
- (8) For at nå målene i vækstplanen for Moldova bør der med hensyn til investeringsområder lægges vægt på sektorer, der kan forventes at fungere som centrale multiplikatorer for social og økonomisk udvikling: konnektivitet, herunder bæredygtig transport, dekarbonisering, energi, den grønne og den digitale omstilling samt uddannelse, arbejdsmarkedsdeltagelse og udvikling af færdigheder med særligt fokus på unge.
- (9) Faciliteten bør bygge på associeringsdagsordenen med Moldova samt arbejdet i den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab i Moldova, som agerede spydspids for investeringer i kritiske sektorer såsom konnektivitet, energieffektivitet, erhvervsudvikling og konkurrenceevne.
- (10) Bæredygtig transportinfrastruktur er afgørende for at forbedre konnektiviteten mellem Moldova og Unionen. Den bør bidrage til Moldovas integration i Unionens transportnet. I det reviderede transeuropæiske transportnet (TEN-T) udvidede Kommissionen den europæiske transportkorridor Østersøen – Sortehavet – Det Ægæiske Hav til Moldova. TEN-T-nettet er referencen for finansiering af bæredygtig transportinfrastruktur, herunder til miljøvenlige transportmidler såsom jernbaner samt digitalisering af transport.
- (11) Faciliteten bør støtte investeringer og reformer, der fremmer Moldovas vej mod den digitale omstilling af økonomien og samfundet i overensstemmelse med EU's vision for 2030, der blev fremlagt i Kommissionens meddelelse med titlen "Det digitale kompas 2030: Europas kurs i det digitale årti", der fremmer en inklusiv digital økonomi til gavn for alle borgere. Faciliteten bør bestræbe sig på at lette Moldovas opfyldelse af de generelle målsætninger og digitale mål for så vidt angår Unionen. Som skitseret af Kommissionen i dens meddelelse af 15. juni 2023 med titlen "Gennemførelse af værktøjskassen til 5G-cybersikkerhed" bør værktøjskassen til 5G-cybersikkerhed være referencen for EU-finansiering for at sikre sikkerhed, modstandsdygtighed og beskyttelse af integriteten af digitale infrastrukturprojekter i regionen.
- (12) Støtten under faciliteten bør ydes med henblik på at opfylde generelle og specifikke mål på grundlag af fastlagte kriterier og med klare betalingsbetingelser. Disse generelle og specifikke mål bør følges på en gensidigt forstærkende måde. Faciliteten bør støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, lovgivning, regler, standarder, politikker og praksis (den gældende EU-ret) med henblik på EU-medlemskab, fremskynde gradvis integration af Moldova i Unionens indre marked og fremskynde deres socioøkonomiske konvergens med Unionen. Faciliteten bør også fremme gode naboskabsforbindelser.
- (13) Ud over at styrke den socioøkonomiske konvergens bør faciliteten også bidrage til at fremskynde reformer vedrørende de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, bl.a. rettigheder for flygtninge, personer, der tilhører mindretal, herunder nationale mindretal og romaer, og rettighederne for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede

(LGBTI-personer). Den bør også forbedre de demokratiske institutioners og offentlige forvaltningers funktion, offentlige indkøb, statsstøttekontrol og forvaltning af offentlige finanser, bekæmpelse af alle former for korruption og organiseret kriminalitet, uddannelse af høj kvalitet og beskæftigelsespolitikker, landets mål for den grønne omstilling, klima og miljø.

- (14) Denne facilitet bør hjælpe Moldova med at forberede sig på EU-medlemskab i overensstemmelse med den eksisterende udvidelsesmetode³.
- (15) Faciliteten bør supplere den eksisterende økonomiske og finansielle dialog uden at bringe dens anvendelsesområde i fare og dermed styrke den økonomiske integration og forberedelsen af Unionens multilaterale overvågning af økonomiske politikker.
- (16) Faciliteten bør fremme udarbejdelsen af effektivitetsprincipper, respektere additionaliteten af og komplementariteten med den støtte, der ydes under andre EU-programmer og -instrumenter, og tilstræbe at undgå overlapning og sikre synergier mellem bistand i henhold til denne forordning og anden bistand, herunder integrerede finansielle pakker sammensat af både eksport- og udviklingsfinansiering fra Unionen, medlemsstaterne, tredjelande og multilaterale og regionale organisationer og enheder.
- (17) I overensstemmelse med princippet om inklusive partnerskaber bør Kommissionen bestræbe sig på at sikre, at relevante interessenter i Moldova, bl.a. arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, høres behørigt og har rettidig adgang til relevante oplysninger, så de kan spille en meningsfuld rolle under udformningen og gennemførelsen af programmer og i de tilknyttede overvågningsprocesser.
- (18) Der bør ydes teknisk bistand og bistand til grænseoverskridende samarbejde til støtte for denne facilitets mål og for at styrke Moldovas relevante kapacitet til at gennemføre reformdagsordenen.
- (19) Faciliteten bør sikre sammenhæng med og støtte til de generelle mål for Unionens optræden udadtil som fastsat i artikel 21 i TEU, herunder respekten for de grundlæggende rettigheder som nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den bør navnlig sikre beskyttelse og fremme af menneskerettighederne og retsstatsprincippet.
- (20) Faciliteten bør styrke innovation, forskning og samarbejde mellem akademiske institutioner og industrien til støtte for den grønne og den digitale omstilling og dermed fremme lokale industrier med særlig vægt på lokalt baserede mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og startupvirksomheder.
- (21) Moldova bør udvise et troværdigt engagement i de europæiske værdier, bl.a. gennem tilpasning til Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder Unionens restriktive foranstaltninger.
- (22) Ved gennemførelsen af faciliteten bør der tages hensyn til Unionens strategiske autonomi og til Unionens og dens medlemsstaters strategiske interesser og de værdier, som Unionen bygger på.
- (23) Aktiviteterne under faciliteten bør støtte fremskridt hen imod Unionens sociale standarder og klima- og miljøstandarder og fremskridt hen imod FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, Parisaftalen vedtaget inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer, De Forenede Nationers konvention om den biologiske mangfoldighed og De Forenede Nationers konvention om

³ COM(2020) 57 final.

bekæmpelse af ørkendannelse og bør ikke bidrage til miljøforringelse eller skade miljøet eller klimaet. Foranstaltninger, der finansieres under faciliteten, bør være i overensstemmelse med Moldovas energi- og klimaplaner, deres nationalt bestemte bidrag og ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050. Faciliteten bør bidrage til modvirkning af klimaændringer og evnen til at tilpasse sig de negative virkninger heraf og fremme klimaresiliens. Især bør finansiering under faciliteten fremme omstillingen til en dekarboniseret, klimaneutral, klimarobust og cirkulær økonomi.

- (24) Principperne om ligestilling mellem kønnene og ikkeforskelsbehandling som beskrevet i EU's ligestillingsstrategier bør være ledetråd ved gennemførelsen af denne forordning. Den bør fremme og støtte ligestilling mellem kønnene og integration af kønsaspektet, sikre meningsfuld deltagelse af kvinder i beslutningsprocesserne og styrkelse af kvinders og pigers stilling og søge at beskytte og fremme kvinders og pigers rettigheder samt forebygge og bekæmpe vold mod kvinder og vold i hjemmet under hensyntagen til relevante EU-kønshandlingsplaner og relevante rådskonklusioner og internationale konventioner. Desuden bør denne forordning gennemføres under fuld overholdelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder med hensyn til beskyttelse af børn og arbejdstagerrettigheder. Gennemførelsen af faciliteten bør ske i overensstemmelse med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og den tilhørende protokol og sikre tilgængelighed i forbindelse med dens investeringer og tekniske bistand i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882.
- (25) I overensstemmelse med den europæiske grønne pagt, der er Europas strategi for bæredygtig vækst, og betydningen af at nå klima- og biodiversitetsmålene i overensstemmelse med forpligtelserne i den interinstitutionelle aftale bør faciliteten bidrage til at nå et overordnet mål om, at 30 % af Unionens budgetudgifter skal støtte klimamål, og at 7,5 % i 2024 og 10 % i 2026 og 2027 skal støtte biodiversitetsmålene. Mindst 37 % af den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte, herunder hensættelser, til investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, som er en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947⁴, bør tage hensyn til klimamålene. Dette beløb bør beregnes ved hjælp af Riomarkørerne i overensstemmelse med forpligtelsen til at indberette EU's internationale klimafinansiering til OECD og andre internationale aftaler eller rammer. Allerede i juni 2025 vil EU's klimakoefficienter, der gælder for alle programmer under den flerårige finansieringsramme (FFR) for 2021-2027, og som er fastsat i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Climate Mainstreaming Architecture in the Multi-annual Financial Framework for 2021-2027" (SWD(2022) 225), også blive anvendt på klimaudgifter under FFR-udgiftsområde 6 ("Naboområder og verden"). Faciliteten vil være i overensstemmelse med tilgangen i andre instrumenter under udgiftsområde 6 for at sikre konsekvent klimarapportering i regionen. Faciliteten bør støtte aktiviteter, der fuldt ud overholder EU's klima- og miljømæssige standarder og prioriteter og princippet om ikke at gøre væsentlig skade som omhandlet i artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 (6).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 af 23. september 2024 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget (EUT L 239, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (26) Projekterne godkendes i henhold til investeringsplatformen for naboskabsområdet efter Kommissionens vurdering og med forbehold af en positiv udtalelse fra medlemsstaterne i udvalget for investeringsplatformen for naboskabsområdet.
- (27) Kommissionen bør i samarbejde med medlemsstaterne og Moldova sikre overholdelse, sammenhæng, overensstemmelse og komplementaritet, øget gennemsigtighed og ansvarlighed i forbindelse med levering af bistand, herunder ved at indføre passende interne kontrolsystemer og politikker til bekæmpelse af svig. Støtten under faciliteten bør stilles til rådighed på betingelse af, at Moldova opretholder og respekterer effektive demokratiske mekanismer, herunder et parlamentarisk flerpartisystem, frie og retfærdige valg, pluralistiske medier, retsvæsenets uafhængighed og retsstatsprincippet, og sikrer respekt for alle menneskerettighedsforpligtelser, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal.
- (28) Faciliteten bør støttes med midler fra instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa, der beløber sig til 420 mio. EUR og et maksimalt beløb på 1 500 mio. EUR i lån for perioden 2025-2027. Beløbet bør dække den hensættelse på 9 %, der er nødvendig for lånene svarende til 135 mio. EUR, støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, jf. artikel 18, stk. 2, og supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Den ikketilbagebetalingspligtige støtte bør finansieres over den finansieringsramme, der er afsat til det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947. Alle bestemmelser i forordning (EU) 2021/947 bør finde anvendelse, medmindre andet er nævnt i nærværende forordning. Den foreslåede facilitet er inspireret af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan.
- (29) Afgørelser om frigivelse som omhandlet i artikel 19, stk. 3, af støtte i form af lån bør vedtages i perioden fra den 1. januar 2025 til den 30. juni 2029. Denne slutdato indbefatter den tid, der er nødvendig for, at Kommissionen kan vurdere, om de pågældende betalingsbetingelser er opfyldt, og vedtage den efterfølgende afgørelse om frigivelse.
- (30) For at maksimere løftestangeffekten af Unionens finansielle støtte med hensyn til at tiltrække yderligere investeringer og sikre Unionens kontrol med udgifterne bør de investeringer, der støtter reformdagsordenen, gennemføres gennem investeringsplatformen for naboskabsområdet. Moldova bør stille mindst 25 % af det lånebeløb, der frigives til Moldova, til rådighed for investeringsprojekter, der er godkendt i henhold til under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Dette er et supplement til den ikketilbagebetalingspligtige støtte, som Unionen yder til disse projekter.
- (31) Den finansielle forpligtelse i forbindelse med lån under faciliteten bør ikke udgøre en del af beløbet for garantien for foranstaltninger udadtil, jf. artikel 31, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/947.
- (32) Horisontale finansielle regler, der er vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet på grundlag af artikel 322 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), bør finde anvendelse på denne forordning. Disse regler er fastsat i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 og fastlægger navnlig proceduren for opstilling og gennemførelse af budgettet ved direkte og indirekte forvaltning gennem tilskud, udbud, finansiell bistand, blandingsoperationer og godtgørelse af eksterne eksperter og indeholder bestemmelser om kontrol af de finansielle aktørers ansvar.

- (33) Der bør fastsættes bestemmelser om begrænsninger af støtteberettigelse i forbindelse med tildelingsprocedurer inden for rammerne af faciliteten, hvis det er hensigtsmæssigt på grund af aktivitetens særlige karakter, eller hvis aktiviteten påvirker sikkerheden eller den offentlige orden.
- (34) For at sikre en effektiv gennemførelse af faciliteten, herunder fremme af integrationen af Moldova i europæiske værdikæder, bør alle forsyninger og materialer, der finansieres og indkøbes inden for rammerne af denne facilitet, stamme fra medlemsstaterne, Moldova, kandidatlandene og kontraherende parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og lande, der til Moldova yder et niveau af støtte, som svarer til det, der ydes af Unionen, under hensyntagen til størrelsen af deres økonomi, og lande, for hvilke Kommissionen har etableret gensidig adgang til ekstern bistand hos Moldova, medmindre forsyningerne og materialerne ikke kan tilvejebringes på rimelige vilkår i nogen af disse lande.
- (35) Der bør indgås en facilitetsaftale med Moldova med henblik på at fastlægge principperne for det finansielle samarbejde mellem Unionen og Moldova og præcisere de nødvendige mekanismer vedrørende kontrol, tilsyn, overvågning, evaluering, rapportering og revision af EU-finansiering under faciliteten, regler for skatter, told og afgifter og foranstaltninger til at forebygge, opdage, efterforske og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter. Der bør derfor også indgås en låneaftale med Moldova med specifikke bestemmelser for forvaltningen og anvendelsen af den finansiering, der ydes i form af lån. Både facilitetsaftalen og låneaftalen bør sendes til Europa-Parlamentet og Rådet efter anmodning.
- (36) I facilitetsaftalen bør der fastsættes en forpligtelse for Moldova til i overensstemmelse med Unionens databeskyttelsesprincipper og gældende databeskyttelsesregler at sikre indsamling af og adgang til tilstrækkelige data om personer og enheder, der modtager finansiering, herunder oplysninger om reelt ejerskab, til gennemførelse af reformdagsordenen.
- (37) Gennemførelsen af faciliteten bør understøttes af et sammenhængende og prioriteret sæt målrettede reformer og investeringsrelaterede prioriteter i Moldova (reformdagsordenen), der udgør en ramme for fremme af inklusiv bæredygtig socioøkonomisk vækst, som er klart formuleret og tilpasset Unionens tiltrædelseskrav og de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen. Reformdagsordenen vil fungere som en overordnet ramme for at nå facilitetens mål. Reformdagsordenen bør udarbejdes i tæt samråd med relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, og deres input bør afspejles. Udbetalingen af EU-støtte bør være betinget af, at betalingsbetingelserne overholdes, og at der gøres målelige fremskridt med gennemførelsen af de reformer, der er fastsat i reformdagsordenen, og som er vurderet og formelt godkendt af Kommissionen. Frigivelsen af midler bør struktureres i overensstemmelse hermed og afspejle facilitetens mål.
- (38) Reformdagsordenen bør omfatte målrettede reformforanstaltninger og prioriterede investeringsområder samt betalingsbetingelser i form af målbare kvalitative og kvantitative skridt, der vidner om tilfredsstillende fremskridt eller gennemførelse af disse foranstaltninger, og en tidsplan for gennemførelsen af disse foranstaltninger. Reformdagsordenen bør også indeholde en foreløbig liste over planlagte investeringsprojekter, der efter planen skal gennemføres under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Disse skridt bør planlægges til gennemførelse senest den 31. december 2027, selv om den samlede gennemførelse af de foranstaltninger, der er

omfattet af disse skridt, bør kunne strække sig ud over 2027, men ikke senere end den 31. december 2028. Reformdagsordenen bør indeholde en redegørelse for det system, som Moldova har indført med henblik på effektivt at forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, korruption, herunder korruption på højt plan, svig og interessekonflikter, når midlerne fra faciliteten anvendes, og ordningerne til at forhindre dobbeltfinansiering fra faciliteten og andre EU-programmer samt andre donorer.

- (39) Reformdagsordenen bør indeholde en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes at bidrage til klima- og miljømålene og princippet om ikke at gøre væsentlig skade samt den digitale omstilling.
- (40) Foranstaltninger under reformdagsordenen bør bidrage til at forbedre et effektivt system til forvaltning og kontrol af de offentlige finanser, hvidvask af penge, skatteundgåelse, skatteunddragelse, svig og organiseret kriminalitet og til et effektivt system for statsstøttekontrol med det formål at sikre rimelige vilkår for alle virksomheder.
- (41) Reformdagsordenen bør indeholde en beskrivelse af sådanne systemer samt specifikke skridt i forbindelse med kapitel 32 for at støtte Moldova i at bringe sine revisions- og kontrolkrav i overensstemmelse med EU-standarderne. Hvis en anmodning om frigivelse af midler omfatter et skridt i forbindelse med kapitel 32, som omhandlet i artikel 19, stk. 2, vil Kommissionen ikke vedtage en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer et sådant skridt positivt.
- (42) Facilitetsaftalen bør også omfatte indikatorer til vurdering af fremskridt med opfyldelsen af facilitetens generelle og specifikke mål, der er fastlagt i denne forordning. Disse indikatorer bør være baseret på internationalt aftalte indikatorer. Indikatorerne bør så vidt muligt også være i overensstemmelse med de centrale resultatindikatorer i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenerne for Vestbalkan i henhold til forordning (EU) 2024/1449 og i resultatmålingsrammen for EFSD+. Indikatorerne bør være relevante, accepterede, troværdige, enkle og robuste.
- (43) Kommissionen bør vurdere reformdagsordenen på grundlag af listen over kriterier i denne forordning. For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af denne forordning bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at godkende reformdagsordenen. Kommissionen vil tage behørigt hensyn til Rådets afgørelse 2010/427/EU (11) og EU-Udenrigstjenestens rolle, hvor det er relevant.
- (44) Arbejdsprogrammet som omhandlet i artikel 110, stk. 2, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, der er vedtaget i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i forordning (EU) 2021/947, bør dække de beløb, der finansieres over den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947.
- (45) I betragtning af behovet for fleksibilitet i forbindelse med facilitetens gennemførelse bør det være muligt for Moldova at fremsætte en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre gennemførelsesafgørelsen, hvis reformdagsordenen, herunder de relevante betalingsbetingelser, ikke længere kan opfyldes, hverken helt eller delvist, på grund af objektive omstændigheder. Moldova bør kunne fremsætte en begrundet anmodning om ændring af reformdagsordenen, herunder ved at foreslå tilføjelser, hvis det er relevant. Kommissionen bør kunne ændre gennemførelsesafgørelsen.

- (46) I facilitetsaftalen bør der fastsættes en forpligtelse for Moldova til, i overensstemmelse med Unionens databeskyttelsesprincipper og gældende databeskyttelsesregler, at sikre indsamling af og adgang til tilstrækkelige data om personer og enheder, der modtager finansiering, herunder oplysninger om reelt ejerskab, til gennemførelse af reformdagsordenen. Der bør være mulighed for finansiel støtte til reformdagsordenen i form af et lån. I forbindelse med Moldovas finansieringsbehov er det hensigtsmæssigt, at den finansielle bistand tilrettelægges på grundlag af den diversificerede finansieringsstrategi, der er angivet i artikel 224 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 og oprettet som en fælles finansieringsmetode i nævnte forordning, og som forventes at øge likviditeten af Unionens obligationer samt tiltrækningskraften og omkostningseffektiviteten ved Unionens udstedelser.
- (47) Der bør ydes lån til Moldova på meget lempelige vilkår med en løbetid på højst 40 år, idet tilbagebetalingen af hovedstolen ikke påbegyndes før 2034.
- (48) I betragtning af at de finansielle risici, der er forbundet med støtten til Moldova i form af lån under faciliteten, kan sammenlignes med de finansielle risici, der er forbundet med långivningstransaktioner i henhold til forordning (EU) 2021/947, bør hensættelser til finansielle forpligtelser i forbindelse med lån i henhold til nærværende forordning fastsættes til 9 % i overensstemmelse med artikel 214 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, og finansieringen af hensættelserne bør hentes fra den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947.
- (49) For at sikre, at Moldova råder over startfinansiering til gennemførelsen af de første reformer, bør landet have adgang til op til 7 % af det samlede beløb, der er afsat under denne facilitet i form af forfinansiering, efter fradrag af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand, hensættelser til lån, i form af forfinansiering, forudsat at der er midler til rådighed, og at forhåndsbetingelserne for støtten under faciliteten er opfyldt.
- (50) Det er vigtigt at sikre både fleksibilitet og programmerbarhed i forbindelse med ydelse af EU-støtte til Moldova. Moldova bør hver sjette måned indgive en behørigt begrundet anmodning om frigivelse af midler senest to måneder efter fristen for den planlagte gennemførelse af de skridt, der er fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenen. Med henblik herpå bør midler under faciliteten frigives efter en fast halvårlig tidsplan, forudsat at der er midler til rådighed, på grundlag af en anmodning fra Moldova om frigivelse af midler og efter Kommissionens kontrol af, at både de generelle betingelser vedrørende makrofinansiell stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og overvågning af budgettet og de relevante betalingsbetingelser er opfyldt på tilfredsstillende vis. Hvis en betalingsbetingelse ikke er opfyldt ifølge den vejledende tidsplan, der er fastsat i afgørelsen om godkendelse af reformdagsordenen, kan Kommissionen helt eller delvist tilbageholde frigivelsen af de midler, der svarer til denne betingelse, efter en metodologi for delvis betaling. Frigivelsen af de tilsvarende tilbageholdte midler kan finde sted i løbet af det næste vindue for frigivelse af midler og op til 12 måneder efter den oprindelige frist, der er fastsat i den vejledende tidsplan, forudsat at betalingsbetingelserne er opfyldt. I det første gennemførelsesår bør denne frist forlænges til 24 måneder fra den oprindelige negative vurdering.
- (51) Uanset artikel 116, stk. 2 og 5, i finansforordningen bør betalingsfristen for bidrag til statsbudgettet fastsættes fra datoen for meddelelsen af den afgørelse, der tillader

udbetaling til Moldova, og Kommissionen bør udelukkes fra at betale morarenter til Moldova.

- (52) Kommissionen bør efter anmodning fra Europa-Parlamentet inden for rammerne af dechargeproceduren fremlægge detaljerede oplysninger om gennemførelsen af Unionens budget under faciliteten, især for så vidt angår gennemførte revisioner, herunder konstaterede svagheder og korrigerende foranstaltninger, der er truffet, og for så vidt angår projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, herunder, hvor det er relevant, størrelsen af Moldovas medfinansiering og andre kilder til bidrag, bl.a. fra andre EU-finansieringsinstrumenter.
- (53) Inden for rammerne af Unionens restriktive foranstaltninger, der vedtages på grundlag af artikel 29 i TEU og artikel 215 i TEUF, må ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for de udpegede juridiske personer, enheder eller organer. Sådanne udpegede enheder og enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, bør derfor ikke modtage støtte fra faciliteten.
- (54) Moldova bør af hensyn til gennemsigtighed og ansvarlighed offentliggøre data om endelige støttemodtagere, som modtager finansieringsbeløb, der kumulativt over en periode på fire år overstiger 50 000 EUR til gennemførelse af reformer og investeringer under denne facilitet.
- (55) I overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 og forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 (13) og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 (14), (Euratom, EF) nr. 2185/96 (15) og (EU) 2017/1939 (16) skal Unionens finansielle interesser beskyttes ved hjælp af forholdsmæssigt afpassede foranstaltninger, herunder foranstaltninger vedrørende forebyggelse, opdagelse, korrektion og undersøgelse af uregelmæssigheder, svig, korruption, interessekonflikter, dobbeltfinansiering, vedrørende tilbagesøgning af tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler.
- (56) Navnlig bør Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) i overensstemmelse med forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 og (EU, Euratom) nr. 883/2013 være i stand til at foretage administrative undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet, med henblik på at fastslå, om der foreligger svig, korruption eller enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser.
- (57) I overensstemmelse med artikel 129 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 bør Kommissionen, OLAF, Revisionsretten og, hvor det er relevant, Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO), herunder tredjeparter, der er involveret i gennemførelsen af EU-midler, have de nødvendige rettigheder og den fornødne adgang.
- (58) Kommissionen bør sikre, at Unionens finansielle interesser beskyttes effektivt under faciliteten. I betragtning af den mangeårige tradition for finansiell bistand, der er ydet til Moldova, også under indirekte forvaltning, og under hensyntagen til landets gradvise tilpasning til Unionens interne kontrolstandarder og -praksis, bør Kommissionen samtidig i vid udstrækning have tillid til, hvordan Moldovas systemer til intern kontrol og forebyggelse af svig fungerer. Navnlig bør Kommissionen og OLAF og, hvor det er relevant, EPPO uden ophold underrettes om alle formodede tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der påvirker gennemførelsen af midler under faciliteten.
- (59) Desuden bør Moldova uden ophold indberette uregelmæssigheder, herunder svig, som har været genstand for en første administrativ eller retslig konstatering, til

Kommissionen og holde den underrettet om udviklingen i administrative og retlige procedurer. Med henblik på tilpasning til god praksis i medlemsstaterne bør denne indberetning foretages elektronisk ved brug af det system til indberetning af uregelmæssigheder, som Kommissionen har oprettet.

- (60) Moldova bør oprette et overvågningssystem, der bidrager til en halvårlig rapport om opfyldelsen af betalingsbetingelserne i dens reformdagsorden, der ledsager den halvårslige anmodning om frigivelse af midler. Moldova bør indsamle og give adgang til data og oplysninger, der gør det muligt at forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter i forbindelse med de foranstaltninger, der støttes af faciliteten.
- (61) Kommissionen bør sikre, at der er indført klare overvågnings- og uafhængige evalueringsmekanismer for at sørge for effektiv ansvarlighed og gennemsigtighed i forbindelse med gennemførelsen af Unionens budget og for at sikre en effektiv vurdering af fremskridtene hen imod opfyldelse af denne forordnings mål.
- (62) Kommissionen bør forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport om de fremskridt, der er gjort med at nå målene i denne forordning.
- (63) Kommissionen bør foretage en evaluering af faciliteten, når den er afsluttet.
- (64) Moldova bør støtte frie pluralistiske medier, der fremmer og øger forståelsen af Unionens værdier og fordelene og forpligtelserne ved et potentielt EU-medlemskab, samtidig med at der tages drastiske skridt til at bekæmpe informationsmanipulation og indblanding fra udenlandske magters side. De bør også sørge for proaktiv, klar og konsekvent information til borgerne, herunder om EU-støtte. Modtagere af EU-midler bør aktivt anerkende EU-midlernes oprindelse og sikre synlighed i overensstemmelse med håndbogen for kommunikation og synlighed i forbindelse med EU's optræden udadtil.
- (65) Implementeringen af faciliteten bør ledsages af udvidet strategisk formidling og offentlighedsdiplomati til fremme af Unionens værdier og bør fremhæve merværdien af EU-støtte.
- (66) Målene for denne forordning kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan snarere nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (67) Denne forordning bør med henblik på rettidigt at stille finansieringsmidler til rådighed for Moldova uden yderligere ophold træde i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* –

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Genstand

1. Ved denne forordning oprettes reform- og vækstfaciliteten for Moldova for perioden 2025-2027 ("faciliteten").
2. Forordningen yder bistand til Moldova til gennemførelse af EU-relaterede reformer, navnlig inklusive og bæredygtige socioøkonomiske reformer og reformer vedrørende de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, der er i overensstemmelse med Unionens værdier, samt investeringer til gennemførelse af Moldovas reformdagsorden.
3. Reglerne i forordning (EU) 2021/947 finder anvendelse på gennemførelsen af faciliteten, medmindre andet er fastsat i denne forordning.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- (1) "Moldova": Republikken Moldova
- (2) "facilitetsaftale": en aftale, der indgås mellem Kommissionen og Moldova, og som fastlægger principperne for det finansielle samarbejde mellem Moldova og Kommissionen i henhold til denne forordning. Denne ordning udgør en finansieringsaftale som omhandlet i artikel 114, stk. 2, i forordning (EU, Euratom) 2024/2509
- (3) "rammerne for udvidelsespolitikken": de overordnede politiske rammer for implementeringen af denne forordning som formuleret af Det Europæiske Råd og Rådet, omfattende den reviderede udvidelsesmetode, aftaler der etablerer et juridisk bindende forhold til Moldova, i relevant omfang forhandlingsrammerne for tiltrædelsesforhandlinger med kandidatlande, Europa-Parlamentets beslutninger, relevante meddelelser fra Kommissionen, i relevant omfang inklusive meddelelser om retsstatsprincippet, og fælles meddelelser fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik
- (4) "låneaftale": en aftale, der er indgået mellem Unionen og Moldova, og som fastsætter vilkårene for lånestøtten under faciliteten
- (5) "reformdagsorden": en omfattende pakke bestående af et sammenhængende og prioriteret sæt målrettede reformer og prioriterede investeringsområder for Moldova, herunder betalingsbetingelser, der viser tilfredsstillende fremskridt med eller fuld gennemførelse af disse foranstaltninger, og en vejledende tidsplan for gennemførelsen heraf
- (6) "foranstaltninger": reformer og investeringer som fastsat i reformdagsordenen i kapitel III
- (7) "betalingsbetingelser": betingelser for frigivelse af midler i form af observerbare og målelige kvalitative eller kvantitative skridt, som Moldova skal gennemføre, som fastsat i reformdagsordenerne i kapitel III
- (8) "blandingsoperation": en operation, der støttes over EU-budgettet, og som kombinerer ikketilbagebetalingspligtig støtte fra EU-budgettet med tilbagebetalingspligtig støtte fra udviklingsinstitutioner eller andre offentlige

finansieringsinstitutioner, inklusive eksportkreditagentur, eller fra kommercielle finansieringsinstitutioner og investorer

- (9) "slutmodtager": en person eller enhed, der modtager finansiering under faciliteten. For den del af finansieringen, der stilles til rådighed som finansiel bistand, vil slutmodtageren være Moldovas statskasse, og for den del af finansieringen, der stilles til rådighed via investeringsplatformen for naboskabsområdet, vil slutmodtageren være den kontrahent eller underkontrahent, der gennemfører investeringsprojektet
- (10) "ikke at gøre væsentlig skade": ikke at støtte eller gennemføre økonomiske aktiviteter, der i væsentlig grad skader miljømål, hvor dette er relevant, som omhandlet i artikel 17 i forordning (EU) 2020/852
- (11) "investeringsplatformen for naboskabsområdet": en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947.

Artikel 3

Facilitetens mål

1. Facilitetens generelle mål er at:

- (a) støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, love, regler, standarder, politikker og retspraksis (den gældende EU-ret) gennem vedtagelse og gennemførelse af reformer med henblik på fremtidigt EU-medlemskab
- (b) støtte Moldovas gradvise integration i Unionens indre marked
- (c) fremskynde den socioøkonomiske konvergens mellem Moldovas økonomi og Unionen
- (d) fremme gode naboskabsforbindelser og mellemfolkelige kontakter.

2. Facilitetens specifikke mål er at:

- (a) styrke de grundlæggende elementer af udvidelsesprocessen yderligere, herunder retsstatsområdet og grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktion, herunder afpolarisering, offentlig forvaltning og at opfylde de økonomiske kriterier. Dette omfatter fremme af et uafhængigt retsvæsen, styrkelse af sikkerheden og stabiliteten i regionen, styrkelse af bekæmpelsen af svig og alle former for korruption, herunder korruption og nepotisme på højt niveau, organiseret kriminalitet, grænseoverskridende kriminalitet og hvidvask af penge såvel som finansiering af terrorisme, skatteunddragelse, skattesvig, skatteundgåelse, højne overholdelsen af folkeretten, styrke mediernes frihed og uafhængighed samt den akademiske frihed, bekæmpe hadefuld tale, skabe et gunstigt miljø for civilsamfundet, der vil fremme den sociale dialog, fremme ligestilling mellem kønnene, integration af kønsaspektet og styrkelse af kvinders og pigers stilling, ikkeforskelsbehandling og tolerance for at sikre og styrke respekten for rettighederne for personer, der tilhører alle mindretal, herunder nationale mindretal, romaer såvel som lesbiske, bøssere, biseksuelle, transkønnede og interkønnede personers rettigheder
- (b) arbejde hen imod fuld tilpasning af Moldova til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), herunder Unionens restriktive foranstaltninger

- (c) bekæmpe desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding rettet mod Unionen og dens værdier
- (d) arbejde hen imod en harmonisering af visumpolitikken med Unionen
- (e) styrke den offentlige forvaltnings effektivitet, opbygge kapacitet og investere i administrativt personale i Moldova, sikre adgang til oplysninger, offentlig kontrol og inddragelse af civilsamfundet i beslutningsprocesserne, støtte gennemsigtighed, ansvarlighed, strukturreformer og god forvaltningspraksis på alle niveauer, herunder hvad angår forvaltningernes beføjelser til at føre tilsyn med og undersøge fordelingen af og adgangen til offentlige midler samt inden for forvaltning af offentlige finanser, offentlige indkøb og statsstøttekontrol, støtte initiativer og organer, der er involveret i at støtte og håndhæve international justits i Moldova
- (f) fremskynde Moldovas overgang til en bæredygtig, klimaneutral og inklusiv økonomi, der er i stand til at modstå konkurrencepresset på Unionens indre marked, og til et stabilt investeringsklima og reducere landets strategiske afhængighedsforhold
- (g) fremme Moldovas økonomiske integration i Unionens indre marked, navnlig gennem øget handel og investering samt modstandsdygtige værdikæder
- (h) støtte øget integration med EU's indre marked gennem bedre og bæredygtig konnektivitet i overensstemmelse med de transeuropæiske net og styrke regionalt gode naboskabsforbindelser samt mellemfolkelige forbindelser
- (i) fremskynde inklusiv og bæredygtig grøn omstilling til klimaneutralitet senest i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalen og den grønne pagt for alle økonomiske sektorer, navnlig vedvarende energi, herunder omstillingen til en dekarboniseret, klimaneutral, klimarobust og cirkulær økonomi, samtidig med at det sikres, at alle investeringer efterlever princippet om ikke at gøre væsentlig skade
- (j) fremme den digitale omstilling og digitale færdigheder som en katalysator for bæredygtig udvikling og inklusiv vækst
- (k) fremme innovation, forskning og samarbejde mellem akademiske institutioner og industrien til støtte for den grønne og den digitale omstilling med særlig vægt på lokalt baserede mikro-, små og mellemstore og nystartede virksomheder
- (l) fremme kvalitetssikret uddannelse, læring, om- og opkvalificering på alle niveauer med særligt fokus på unge, herunder modvirkning af ungdomsarbejdsløshed, forebyggelse af hjerneflugt og støtte til sårbare samfund, herunder flygtninge, og beskæftigelsespolitikker, herunder arbejdstagerrettigheder, i overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder og bekæmpelse af fattigdom.

Artikel 4

Generelle principper

1. Støtte fra faciliteten forvaltes af Kommissionen på en måde, der er i overensstemmelse med de centrale principper og mål for økonomiske reformer, der er fastsat i associeringsaftalen mellem EU og Moldova og EU's udvidelsespolitik.
2. Samarbejdet under faciliteten bygger på de eksisterende behov og fremmer alle former for principper om udviklingseffektivitet, nemlig Moldovas ejerskab af udviklingsprioriteter, fokus på klare betingelser og håndgribelige resultater, inklusive partnerskaber og gode naboskabsforbindelser, gennemsigtighed og gensidig

ansvarlighed. Samarbejdet baseres på en virkningsfuld og effektiv allokering og anvendelse af ressourcer.

3. Tilvejebringelse af makrofinansiel støtte er ikke omfattet af denne facilitets anvendelsesområde.
4. Støtte fra faciliteten supplerer og er komplementær til støtte, der ydes under andre EU-programmer og -instrumenter. Aktiviteter, der er berettiget til støtte i henhold til denne forordning, kan modtage støtte fra andre EU-programmer og -instrumenter, forudsat at denne støtte ikke dækker de samme omkostninger, og at der etableres passende tilsyn og budgetkontrol. Kommissionen sikrer komplementariteten og synergien mellem faciliteten og andre EU-programmer med henblik på at undgå bistandsoverlapning og dobbeltfinansiering.
5. For at fremme komplementariteten, sammenhængen og effektiviteten af deres tiltag samarbejder Kommissionen og medlemsstaterne og bestræber sig på at undgå overlapning og tilsikre synergi mellem bistand i henhold til denne forordning og andre former for bistand fra Unionen, medlemsstaterne, tredjelande, multilaterale og regionale organisationer og enheder såsom internationale organisationer og de relevante internationale finansielle institutioner, agenturer og donorer uden for Unionen, herunder integrerede finansielle pakker bestående af både eksport- og udviklingsfinansiering, i overensstemmelse med de fastlagte principper for styrkelse af den operationelle koordinering inden for ekstern bistand, herunder gennem øget koordinering med medlemsstaterne på lokalt plan. En sådan koordinering på lokalt plan omfatter regelmæssige og rettidige høringer og hyppig udveksling af oplysninger under hele facilitetens gennemførelse.
6. Facilitetens aktiviteter skal fremme og integrere aspekterne vedrørende demokrati, menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene, udvirke gradvis tilpasning til Unionens sociale, klimapolitiske og miljømæssige standarder, almindeliggøre modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, hvor det er relevant, katastroferisikoreduktion, miljøbeskyttelse og bevaring af biodiversitet, herunder, hvor det er hensigtsmæssigt, miljøkonsekvensanalyser, og støtte fremskridt hen imod verdensmålene for bæredygtig udvikling, fremme integrerede foranstaltninger, der kan skabe sidegevinster, og opfylde flere mål på en sammenhængende måde. Disse aktiviteter skal forhindre strandede aktiver og styres af princippet om "ikke at gøre væsentlig skade" og om "ikke at lade nogen i stikken" samt af den tilgang til integration af bæredygtighed, der ligger til grund for den europæiske grønne pagt. Mindst 37 % af den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte, herunder hensættelser, til investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, bør tage hensyn til klimamålene.
7. Moldova og Kommissionen sikrer, at ligestilling, kønsmainstreaming og integrationen af et kønsperspektiv tages i betragtning og fremmes under hele udarbejdelsen af reformdagsordenen og facilitetens gennemførelse. Moldova og Kommissionen træffer passende foranstaltninger til at forhindre enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Kommissionen aflægger rapport om disse foranstaltninger i forbindelse med sin regelmæssige rapportering i henhold til kønshandlingsplanerne.
8. Faciliteten støtter ikke aktiviteter eller foranstaltninger, der er uforenelige med Moldovas nationale energi- og klimaplaner, deres nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen og ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050, eller som

fremmer investeringer i fossile brændstoffer, eller som har betydelige negative virkninger på miljøet, klimaet eller biodiversiteten.

9. Kommissionen bestræber sig i overensstemmelse med princippet om inklusivt partnerskab i hensigtsmæssigt omfang på at sikre demokratisk kontrol ved, at Moldovas regering hører parlamentet såvel som relevante interessenter, herunder lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, herunder sårbare grupper, flygtninge og alle mindretal og samfundsgrupper alt efter relevans, så disse alle kan deltage i udformningen og gennemførelsen af aktiviteter, der er berettiget til støtte fra faciliteten, og i de tilknyttede overvågnings-, kontrol- og evalueringsprocesser alt efter relevans. Det skal ved høringen tilstræbes at repræsentere pluralismen i Moldovas samfund.
10. Kommissionen sikrer i tæt samarbejde med medlemsstaterne og Moldova gennemførelsen af Unionens forpligtelser til øget gennemsigtighed og ansvarlighed i forbindelse med ydelse af støtte, herunder ved at fremme gennemførelse og styrkelse af interne kontrolsystemer og politikker for bekæmpelse af svig. Kommissionen gør oplysninger om omfanget og tildelingen af støtte offentligt tilgængelige via den resultattavle, der er omhandlet i artikel 24. Moldova offentliggør ajourførte data om slutmodtagere, der modtager EU-midler til gennemførelse af reformer og investeringer under denne facilitet, som beskrevet i artikel 20.

Artikel 5

Forudsætninger for EU-støtte

1. Forudsætningerne for støtten under faciliteten er, at Moldova opretholder og respekterer virkningsfulde demokratiske mekanismer, herunder et parlamentarisk flerpartisystem, frie og retfærdige valg, pluralistiske medier, et uafhængigt retsvæsen, retsstatsprincippet og garanti for overholdelsen af alle menneskerettighedsforpligtelser, herunder rettigheder for personer tilhørende mindretal
2. Kommissionen overvåger, at forhåndsbetingelserne i stk. 1 er opfyldt, inden der frigives midler, herunder forfinansiering, fra faciliteten til Moldova og i hele den periode, hvor støtten ydes under faciliteten, under behørig hensyntagen til rammerne for udvidelsespolitikken. Kommissionen tager i overvågningsprocessen også hensyn til de relevante henstillinger fra internationale organer såsom Europarådet og dets Venedigkommission eller Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).
3. Kommissionen kan vedtage en afgørelse, hvori det konkluderes, at nogle af de forhåndsbetingelser, der er fastsat i denne artikels stk. 1, ikke er opfyldt, og kan navnlig tilbageholde frigivelsen af de midler, der er omhandlet i artikel 19, uanset om betalingsbetingelserne i artikel 10, er opfyldt eller ej.

KAPITEL II

Finansiering og gennemførelse

Artikel 6

Gennemførelse

1. Faciliteten støttes med midler fra instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa på 420 mio. EUR og et maksimalt beløb på 1 500 mio. EUR i lån. Lånebeløbet udgør ikke en del af beløbet for garantien for foranstaltninger udadtil, jf. artikel 31, stk. 4, i forordning (EU) 2021/947.
2. Den ikketilbagebetalingspligtige støtte finansieres for perioden fra den 1. januar 2025 til den 31. december 2027 over den finansieringsramme, der er afsat til det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947. Det skal dække den hensættelse til lån på 135 mio. EUR, støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, jf. artikel 18, stk. 2, og supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Denne finansiering gennemføres i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/947.

Afgørelser om frigivelse som omhandlet i artikel 19, stk. 3, af støtte i form af lån vedtages i perioden fra den 1. januar 2025 til den 30. juni 2029.
3. Frigivelsen af Unionens bistand forvaltes af Kommissionen på en måde, der er i overensstemmelse med de centrale principper og mål for reformer, der er fastsat i reformdagsordenen. Alle midler, med undtagelse af den supplerende støtte, der er omhandlet i stk. 2, og de midler, der er omhandlet i stk. 5, stilles til rådighed i halvårslige rater på grundlag af gennemførelsen af de nødvendige reformer inden for de angivne tidsfrister som aftalt i reformdagsordenen og fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse.
4. Moldova stiller mindst 25 % af den lånekomponent, der frigives til Moldova, til rådighed for investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, som er en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947. Facilitetsaftalen, jf. artikel 8, skal indeholde en detaljeret beskrivelse af denne forpligtelse samt de nærmere regler og principper for gennemførelsen. Manglende overholdelse af denne forpligtelse medfører suspension af yderligere transaktioner under denne facilitet og inddrivelse af de pågældende beløb fra Moldova, jf. artikel 19.
5. Et beløb på op til 1 % af den ikketilbagebetalingspligtige støtte, der er omhandlet i stk. 2, kan anvendes til teknisk og administrativ bistand i forbindelse med gennemførelsen af faciliteten, såsom forberedende foranstaltninger, overvågnings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter, som er nødvendige for forvaltningen af faciliteten og opfyldelsen af dens mål, navnlig undersøgelser, ekspertmøder, uddannelse, høringer af Moldovas myndigheder, konferencer, høring af interessenter, herunder lokale og regionale myndigheder og civilsamfundsorganisationer, informations- og kommunikationstiltag, herunder inkluderende outreachaktiviteter og intern kommunikation om Unionens politiske prioriteter, for så vidt som de vedrører målene for denne forordning, udgifter i forbindelse med IT-netværk med fokus på behandling og udveksling af oplysninger, institutionelle IT-værktøjer samt alle andre udgifter i hovedsædet og i Unionens delegation til den administrative og koordinerende støtte, der er påkrævet til faciliteten. Endelig kan udgifterne også dække omkostninger til at støtte gennemsigtighed og andre støtteaktiviteter såsom kvalitetskontrol og overvågning af projekter eller programmer på stedet og

omkostninger til peerrådgivning og eksperter til vurdering og gennemførelse af reformer og investeringer.

Artikel 7

Regler om støtteberettigelse for personer og enheder, om forsyningers og materialers oprindelse og om begrænsninger i henhold til faciliteten

1. Uanset artikel 28 i forordning (EU) 2021/947 skal deltagelse i udbuds- og tilskudstildelingsprocedurer med henblik på aktiviteter, der finansieres inden for rammerne af faciliteten, være åben for internationale og regionale organisationer og for alle fysiske personer, som er statsborgere i, eller juridiske personer, som reelt er etableret i:
 - (a) medlemsstaterne, Moldova, kandidatlandene og kontraherende parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde
 - (b) lande, der til Moldova yder et niveau af støtte, som svarer til det, der ydes af Unionen, under hensyntagen til størrelsen af deres økonomi, og for hvilke Kommissionen har fastlagt gensidig adgang til ekstern bistand i Moldova.
2. Den gensidige adgang, der er omhandlet i stk. 1, litra b), kan gives for en begrænset periode på mindst et år, når et land indrømmer enheder fra Unionen og fra lande, der er støtteberettigede under faciliteten, støtteberettigelse på lige vilkår.

Kommissionen træffer afgørelse om gensidig adgang efter høring af Moldova.
3. Alle leverancer og materialer, der finansieres og indkøbes under denne facilitet, skal have oprindelse i et af de lande, der er omhandlet i stk. 1, litra a) og b), medmindre leverancerne og materialerne ikke kan tilvejebringes på rimelige vilkår i nogen af disse lande. Desuden finder reglerne om begrænsninger i stk. 6 anvendelse.
4. Reglerne for støtteberettigelse i henhold til denne artikel anvendes ikke på og skaber ikke statsborgerskabsbegrænsninger for fysiske personer, der er beskæftiget eller på anden måde lovligt ansat af en støtteberettiget leverandør eller, hvor det er relevant, underleverandør, medmindre nationalitetsrestriktionerne er baseret på reglerne i stk. 6.
5. For foranstaltninger, der medfinansieres af en enhed eller gennemføres ved direkte eller indirekte forvaltning med enheder som omhandlet i artikel 62, stk. 1, første afsnit, litra c), i forordning (EU, Euratom) 2024/2509, finder disse enheders regler også anvendelse ud over de regler, der er fastsat i denne artikel, herunder, hvor det er relevant, de restriktioner, der er fastsat i nærværende artikels stk. 6, og som er behørigt afspejlet i de finansieringsaftaler og kontraktlige dokumenter, der er undertegnet med disse enheder.
6. Reglerne for støtteberettigelse og oprindelsen af de leverancer og materialer, der er omhandlet i stk. 1 og 3, og nationaliteten af de fysiske personer, der er omhandlet i stk. 4, kan begrænses med hensyn til nationalitet, geografisk placering eller art af de retlige enheder, der deltager i tildelingsprocedurerne, samt med hensyn til leverancers og materialers geografiske oprindelse i tilfælde, hvor:
 - (a) sådanne begrænsninger er nødvendige på grund af aktivitetens eller den specifikke tildelingsprocedures særlige karakter eller formål, eller hvis disse begrænsninger er nødvendige for en effektiv gennemførelse af foranstaltningen

- (b) aktiviteten eller de specifikke tildelingsprocedurer påvirker sikkerheden eller den offentlige orden, navnlig vedrørende Unionens, dens medlemsstaters eller Moldovas strategiske aktiver og interesser, herunder sikkerheden, modstandsdygtigheden og beskyttelsen af den digitale infrastrukturens integritet, herunder 5G-netinfrastruktur, kommunikations- og informationssystemer og tilknyttede forsyningskæder.
- 7. Tilbudsgivere og kandidater fra lande, der ikke er støtteberettigede, kan accepteres som støtteberettigede i hastetilfælde, eller hvis tjenester ikke er tilgængelige på de pågældende landes eller territoriers markeder, eller i andre behørigt begrundede tilfælde, hvor anvendelse af reglerne om støtteberettigelse ville gøre det umuligt eller yderst vanskeligt at gennemføre en aktivitet.
- 8. Inden for rammerne af Unionens restriktive foranstaltninger, der vedtages på grundlag af artikel 29 i TEU og artikel 215 i TEUF, må ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for juridiske personer, enheder eller organer, der er omfattet af restriktive EU-foranstaltninger. Sådanne personer og enheder samt enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, må ikke støttes af faciliteten, hverken direkte eller indirekte, herunder som indirekte ejere, underkontrahenter i forsyningskæden eller endelige støttemodtagere.

Artikel 8

Facilitetsaftale

- 1. Kommissionen indgår en facilitetsaftale med Moldova om gennemførelsen af denne forordning, med angivelse af forpligtelserne og betalingsbetingelserne for udbetaling af finansieringen.
- 2. Rammeaftalen suppleres af en låneaftale i overensstemmelse med artikel 15, der fastsætter specifikke bestemmelser for forvaltningen og anvendelsen af finansiering i form af et lån. Facilitetsaftalen, herunder eventuel tilhørende dokumentation, stilles efter anmodning til rådighed for Europa-Parlamentet og Rådet samtidigt og straks.
- 3. Der ydes først finansiering til Moldova, efter at facilitetsaftalen og låneaftalen er trådt i kraft.
- 4. Facilitetsaftalen og den låneaftale, der er indgået med Moldova, skal sikre, at forpligtelserne i artikel 129 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 opfyldes.
- 5. I facilitetsaftalen fastsættes de nødvendige detaljerede bestemmelser vedrørende:
 - (a) Moldovas tilsagn om at gøre afgørende fremskridt hen imod solide retslige rammer for bekæmpelse af svig og opstilling af mere effektive kontrolsystemer, herunder hensigtsmæssige mekanismer til beskyttelse af whistleblowere og hensigtsmæssige mekanismer og foranstaltninger til virkningsfuldt at forhindre, afdække og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter såvel som til at styrke bekæmpelsen af hvidvask af penge, organiseret kriminalitet, misbrug af offentlige midler, finansiering af terrorisme, skatteundgåelse, skattesvig og skatteunddragelse og andre illegale aktiviteter, der berører midler tilvejebragt under faciliteten
 - (b) reglerne om frigivelse, tilbageholdelse og nedsættelse af midler i overensstemmelse med artikel 19

- (c) de nærmere regler for og Moldovas forpligtelse til at stille en del af det samlede lånebeløb til rådighed for projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, jf. artikel 6, stk. 4
- (d) de aktiviteter, der vedrører forvaltning, kontrol, tilsyn, overvågning, evaluering, rapportering og revision samt systemgennemgange, undersøgelser, foranstaltninger til bekæmpelse af svig og samarbejde
- (e) reglerne om rapportering til Kommissionen om, hvorvidt og hvordan betalingsbetingelserne i artikel 10 er opfyldt
- (f) reglerne om skatter, told og afgifter i overensstemmelse med artikel 27, stk. 9 og 10, i forordning (EU) 2021/947
- (g) de foranstaltninger, der virkningsfuldt skal forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter og forpligtelsen påhvilende personer eller enheder, der implementerer EU-midler i henhold til forordningen, til at underrette Kommissionen, OLAF og, hvis det er relevant, EPPO om formodede eller faktiske tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption, interessekonflikter, og andre ulovlige aktiviteter, der berører midler tildelt under faciliteten, og opfølgningen herpå
- (h) de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 21 og 22, herunder præcise regler og en tidsplan for Moldovas indsamling af data og for Kommissionens, OLAF's, Revisionsrettens og, hvor det er relevant, EPPO's adgang hertil
- (i) en procedure, der skal sikre, at anmodninger om lånestøtte falder ind under det disponible lånebeløb i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1
- (j) Kommissionens ret til at reducere den støtte, der ydes i henhold til forordningen, forholdsmæssigt og til at inddrive ethvert beløb, jf. artikel 6, stk. 1, der er brugt til at nå forordningens mål, eller til at anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, og som ikke er blevet korrigeret af Moldova, i tilfælde af at kvalitative eller kvantitative skridt ophæves, eller i tilfælde af en alvorlig misligholdelse af en forpligtelse, der følger af facilitetsaftalen
- (k) regler og nærmere bestemmelser for Moldovas rapportering med henblik på at overvåge gennemførelsen af faciliteten og vurdere, om målene i artikel 3 er nået
- (l) Moldovas forpligtelse til elektronisk at fremsende de data, der er omhandlet i artikel 20, til Kommissionen.

KAPITEL III

Reformdagsorden

Artikel 9

Forelæggelse af reformdagsordenen

1. For at modtage støtte i henhold til denne forordning forelægger Moldova Kommissionen en reformdagsorden for 2025-2027 baseret på de centrale principper og mål for socioøkonomiske og grundlæggende reformer, der er fastsat i associeringsaftalen mellem EU og Moldova, som er aftalt inden for den europæiske naboskabspolitik og rammerne for udvidelsespolitikken.
2. Reformdagsordenen skal opstille de overordnede rammer for indfrielsen af de generelle og specifikke mål, der er fastsat i artikel 3, idet de skal fastsætte de reformer, som Moldova skal gennemføre, samt investeringsområder. Reformdagsordenerne omfatter foranstaltninger til gennemførelse af reformer gennem en omfattende og sammenhængende pakke. Reformdagsordenerne skal, for så vidt angår de grundlæggende principper for udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet, bekæmpelse af korruption, herunder korruption på højt niveau, grundlæggende rettigheder og ytringsfrihed, afspejle vurderingerne i rammerne for udvidelsespolitikken.
3. Reformdagsordenerne skal være i overensstemmelse med de seneste makroøkonomiske og finanspolitiske rammer, der er forelagt Kommissionen i forbindelse med den økonomiske og finansielle dialog med EU.
4. Reformdagsordenen skal være i overensstemmelse med og støtte de reformprioriteter, der er fastlagt i forbindelse med Moldovas tiltrædelsesvej, og i andre relevante dokumenter, det nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen og ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050.
5. Reformdagsordenen overholder de generelle principper i artikel 4.
6. Reformdagsordenen udarbejdes på en inklusiv og gennemsigtig måde i samråd med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.
7. Kommissionen opfordrer Moldova til at forelægge sin reformdagsorden senest tre måneder efter denne forordnings ikrafttræden. Kommissionen fremsender Moldovas reformdagsorden til Europa-Parlamentet og Rådet, så snart den er modtaget.

Artikel 10

Principper for finansiering inden for rammerne af reformdagsordenen

8. Forordningen indfører incitamenter til gennemførelse af reformdagsordenen ved at fastsætte betalingsbetingelserne for frigivelsen af midler. Disse betalingsbetingelser finder anvendelse på midler i henhold til artikel 6, stk. 1, med undtagelse af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Disse betalingsbetingelser skal tage form af målbare kvalitative eller kvantitative skridt. Sådanne skridt skal afspejle fremskridtene med specifikke socioøkonomiske reformer og med de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen knyttet til opfyldelsen af facilitetens forskellige mål som fastsat i artikel 3, i overensstemmelse med rammerne for udvidelsespolitikken.
9. Opfyldelsen af disse betalingsbetingelser udløser hel eller delvis frigivelse af midler afhængigt af gennemførelsesgraden.
10. Makrofinansiel stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og tilsyn med budgettet er generelle betingelser for betalinger, der skal være opfyldt i forbindelse med enhver frigivelse af midler.

Midler under faciliteten må ikke støtte aktiviteter eller foranstaltninger, der er undergravende for fredsftaler i regionen.

Artikel 11

Reformdagsordenens indhold

1. Reformdagsordenen indeholder navnlig følgende elementer, som skal være begrundede og underbyggede:
 - (a) foranstaltninger, der på en sammenhængende, omfattende og tilstrækkeligt afbalanceret måde tager sigte på at nå målene i artikel 3, herunder strukturreformer, investeringer og foranstaltninger til at sikre overholdelse af de i artikel 5 omhandlede forhåndsbetingelser, hvis det er relevant
 - (b) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne er i overensstemmelse med de generelle principper, der er omhandlet i artikel 4, samt de krav, strategier, planer og programmer, der er omhandlet i artikel 4 og 10
 - (c) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes yderligere at styrke de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, jf. artikel 3, stk. 2, litra n), herunder retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af korruption
 - (d) en vejledende liste over investeringsprojekter og -programmer, der er beregnet til drøftelse og godkendelse under NIP, herunder de respektive samlede investeringer og forventede tidsplaner for gennemførelse
 - (e) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til klima- og miljømålene, og for deres overensstemmelse med princippet om ikke at gøre væsentlig skade
 - (f) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til digital omstilling
 - (g) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til uddannelses-, beskæftigelses og socialpolitiske mål
 - (h) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til ligestilling, styrkelse af kvinders og pigers stilling og status og fremme af kvinders og pigers rettigheder
 - (i) for så vidt angår reformer og investeringer: en vejledende tidsplan og de planlagte betalingsbetingelser for frigivelsen af midler i form af målbare kvalitative og kvantitative skridt, der planlægges gennemført senest den 31. december 2027
 - (j) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes at bidrage til en gradvis og vedvarende tilpasning til FUSP, herunder Unionens restriktive foranstaltninger
 - (k) de ordninger, der skal sikre Moldovas effektive overvågning, rapportering og evaluering af reformdagsordenen, herunder de foreslåede målbare kvalitative og kvantitative skridt og de relevante indikatorer i stk. 2
 - (l) en redegørelse for det system, som Moldova har indført med henblik på effektivt at forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption, herunder korruption på højt niveau, og interessekonflikter samt

håndhæve reglerne for statsstøttekontrol og de foreslåede foranstaltninger til at afhjælpe eksisterende mangler i de første år af reformdagsordenens gennemførelse

- (m) med henblik på forberedelsen af og, hvor de foreligger, gennemførelsen af reformdagsordenen, en sammenfatning af den høringsproces, der er gennemført i overensstemmelse med Moldovas retlige rammer af relevante interessenter, herunder Moldovas parlament, lokale og regionale repræsentative organer og myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, og hvordan disse interessenters input er afspejlet i reformdagsordenen
 - (n) en kommunikations- og synlighedsplan for reformdagsordenen rettet mod Moldovas lokale målgrupper
 - (o) andre relevante oplysninger.
2. Reformdagsordenen er resultatbaseret og omfatter indikatorer til vurdering af fremskridt med opfyldelsen af de generelle og specifikke mål, jf. artikel 3. Disse indikatorer baseres, hvor det er hensigtsmæssigt og relevant, på internationalt aftalte indikatorer og indikatorer, der allerede foreligger i forbindelse med Moldovas politikker. Indikatorerne skal så vidt muligt også være i overensstemmelse med de centrale resultatindikatorer i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenerne for Vestbalkan i henhold til forordning (EU) 2024/1449 og i resultatmålingsrammen for EFSD+.

Artikel 12

Kommissionens vurdering af reformdagsordenen

1. Kommissionen vurderer uden unødigt ophold, hvorvidt Moldovas reformdagsorden er relevant, fuldstændig og hensigtsmæssig, eller, hvis det er relevant, enhver ændring af denne dagsorden. Når Kommissionen foretager sin vurdering, handler den i tæt samarbejde med Moldova og kan fremsætte bemærkninger, anmode om yderligere oplysninger eller pålægge Moldova at revurdere eller ændre reformdagsordenen.
2. For så vidt angår målet i denne forordnings artikel 11, stk. 1, litra j), tager Kommissionen i overensstemmelse med afgørelse 2010/427/EU behørigt hensyn til EU-Udenrigstjenestens rolle og bidrag.
3. Ved vurderingen af reformdagsordenen tager Kommissionen hensyn til relevante tilgængelige analytiske oplysninger om Moldova, herunder den makroøkonomiske situation og gældsholdbarheden, den begrundelse og de elementer, som Moldova har fremlagt, jf. artikel 13, samt alle andre relevante oplysninger såsom de oplysninger, der er anført i artikel 11.
4. I sin vurdering tager Kommissionen navnlig hensyn til følgende kriterier:
 - (a) om reformdagsordenen udgør en relevant, omfattende, sammenhængende og tilstrækkeligt afbalanceret reaktion på målene i artikel 3 og de elementer, som er omhandlet i artikel 11
 - (b) om reformdagsordenen og dens foranstaltninger er i overensstemmelse med de principper, strategier, planer og programmer, der er omhandlet i artikel 4 og 11
 - (c) om reformdagsordenen kan forventes at fremskynde de fremskridt, der skal gøres for at bygge bro over den socioøkonomiske kløft mellem Moldova og

Unionen, og dermed at forbedre den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling og støtte konvergensen hen imod Unionens standarder, mindske uligheder og styrke den sociale samhørighed

- (d) om reformdagsordenen kan forventes yderligere at styrke de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen som omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra a)
 - (e) om reformdagsordenen kan forventes at fremskynde Moldovas omstilling til bæredygtige, klimaneutrale, klimarobuste og inklusive økonomi ved at forbedre den regionale konnektivitet, gøre fremskridt med hensyn til den dobbelte grønne og digitale omstilling, herunder biodiversitet, mindske strategiske afhængigheder og fremme forskning og innovation, uddannelse, erhvervsuddannelse, beskæftigelse og færdigheder og arbejdsmarkedet mere generelt, med særligt fokus på de unge
 - (f) om de foranstaltninger, der er inkluderet i reformdagsordenen, er forenelige med principperne om ikke at gøre væsentlig skade og om ikke at lade nogen i stikken
 - (g) om reformdagsordenen på passende vis tager højde for potentielle risici i overensstemmelse med forhåndsbetingelser og betalingsbetingelser
 - (h) om de betalingsbetingelser, som Moldova har foreslået, er hensigtsmæssige og ambitiøse, i overensstemmelse med rammerne for udvidelsespolitikken og tilstrækkeligt meningsfulde og klare til at muliggøre den tilhørende frigivelse af midler, hvis de opfyldes, samt om de foreslåede rapporteringsindikatorer er hensigtsmæssige og tilstrækkelige til at overvåge og rapportere om de fremskridt, der gøres hen imod de overordnede mål
 - (i) om de ordninger, som Moldova har foreslået, forventes effektivt at forebygge, opdage og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, organiseret kriminalitet og hvidvask af penge samt effektivt at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der påvirker midlerne under faciliteten
 - (j) om reformdagsordenen reelt afspejler de relevante interessenters input, herunder Moldovas parlament, lokale og regionale repræsentative organer og myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.
5. Med henblik på vurderingen af reformdagsordenen, som forelægges af Moldova, kan Kommissionen bistås af uafhængige eksperter.

Artikel 13

Kommissionens gennemførelsesafgørelse

1. I tilfælde af en positiv vurdering godkender Kommissionen ved hjælp af en gennemførelsesafgørelse den reformdagsorden, som Moldova har forelagt i overensstemmelse med artikel 12, eller, hvor det er relevant, den ændrede dagsorden, der er forelagt i overensstemmelse med artikel 14. Bestemmelserne i artikel 25, stk. 2, finder anvendelse på vedtagelsen af denne gennemførelsesafgørelse.
2. Kommissionens gennemførelsesafgørelse, der er omhandlet i stk. 1, fastsætter de reformer, som Moldova skal gennemføre, de investeringsområder, der skal støttes, og de betalingsbetingelser, der følger af reformdagsordenen, herunder tidsplanen.

3. Kommissionens gennemførelsesafgørelse, der er omhandlet i stk. 1, fastsætter også:
- (a) det vejledende beløb for de samlede midler, der er til rådighed for Moldova forudsat, at landet opfylder betalingsbetingelserne, som omhandlet i artikel 10, stk. 1, og de planlagte rater, der skal frigives, herunder forfinansiering, struktureret i overensstemmelse med artikel 11, når Moldova har opnået en tilfredsstillende opfyldelse af de relevante betalingsbetingelser i form af de kvalitative og kvantitative skridt, der er identificeret i forbindelse med gennemførelsen af reformdagsordenen
 - (b) fordelingen på finansieringstrancher mellem lånestøtte og ikketilbagebetalingspligtig støtte
 - (c) den frist, inden for hvilken de endelige betalingsbetingelser for reformerne skal være opfyldt
 - (d) ordningerne og tidsplanen for overvågning, rapportering og gennemførelse af reformdagsordenen, herunder, hvor det er hensigtsmæssigt, gennem demokratisk kontrol som omhandlet i artikel 4, samt, hvor det er relevant, de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 23
 - (e) de indikatorer, der er omhandlet i artikel 11, stk. 2, til vurdering af fremskridt hen imod opfyldelsen af de generelle og specifikke mål, der er anført i artikel 3.

Artikel 14

Ændringer af reformdagsordenen

1. Hvis Moldova på grund af objektive omstændigheder ikke længere kan opfylde reformdagsordenen enten helt eller delvist, herunder de relevante betalingsbetingelser, kan Moldova foreslå en ændret reformdagsorden. I så fald kan Moldova fremsætte en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre den gennemførelsesafgørelse, der er nævnt i artikel 13, stk. 1.
2. Kommissionen kan ændre gennemførelsesafgørelsen, navnlig for at tage hensyn til en ændring af de disponible beløb, i overensstemmelse med principperne i artikel 19.
3. Hvis Kommissionen finder, at de af Moldova anførte grunde berettiger en ændring af reformdagsordenen, vurderer Kommissionen den ændrede reformdagsorden i overensstemmelse med artikel 12 og kan uden unødigt ophold ændre den gennemførelsesafgørelse, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1.
4. Kommissionen kan ved ændringen acceptere tidsfrister for betalingsbetingelser, der forlænges til den 31. december 2028.

Artikel 15

Låneaftale og lånoptagelses- og långivningstransaktioner

1. Med henblik på finansiering af støtten under faciliteten, som ydes i form af lån, tillægges Kommissionen beføjelse til på Unionens vegne at låne de nødvendige midler på kapitalmarkederne eller fra finansielle institutioner i overensstemmelse med artikel 224 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Kommissionen indgår en låneaftale med Moldova. Låneaftalen fastsætter det maksimale lånebeløb, rådighedsperioden og de detaljerede vilkår og betingelser for

støtte under faciliteten i form af lån. Lånene har en løbetid på højst 40 år fra datoen for undertegnelse af låneaftalen. Låneaftalen skal indeholde forfinansieringsbeløbet og regler om afregning af forfinansiering.

Ud over og uanset artikel 220, stk. 5, i finansforordningen indeholder låneaftalen forfinansieringsbeløbet og reglerne for udligning af forfinansiering.

3. Låneaftalen gøres tilgængelig for Europa-Parlamentet og Rådet på anmodning.

Artikel 16

Hensættelser

1. Hensættelser til lånene foretages med en sats på 9 % fra den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947, og anvendes som en del af hensættelserne til dækning af tilsvarende risici.

2. Uanset artikel 211, stk. 2, sidste punktum, i finansforordningen udbetales hensættelserne gradvist og fuldt ud, senest når lånene er udbetalt fuldt ud.

3. Tilførselssatsen revurderes mindst hvert tredje år fra datoen for denne forordnings anvendelse i overensstemmelse med proceduren i artikel 31, stk. 5, fjerde afsnit, i forordning (EU) 2021/947.

Artikel 17

Forfinansiering

1. Efter forelæggelsen af reformdagsordenen for Kommissionen kan Moldova anmode om frigivelse af forfinansiering på op til 7 % af det samlede beløb, der er afsat under denne facilitet i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, efter fradrag af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand, samt hensættelser til lån.
2. Kommissionen kan frigive den forfinansiering, der er anmodet om, når den har vedtaget sin gennemførelsesafgørelse, jf. artikel 13, og facilitetsaftalen og låneaftalen, jf. henholdsvis artikel 8 og 15, er trådt i kraft. Midlerne frigives i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, første punktum, og forudsat at betingelserne i artikel 5 er opfyldt.
3. Kommissionen træffer afgørelse om tidsrammen for udbetaling af forfinansieringen, der kan udbetales i en eller flere trancher.

Artikel 18

Gennemførelse af investeringsprojekter under investeringsplatformen for naboskabsområdet

1. For at drage fordel af løftestangseffekten af Unionens finansielle støtte med hensyn til at tiltrække yderligere investeringer, gennemføres investeringer til støtte for reformdagsordenen i samarbejde med internationale finansieringsinstitutioner i form af investeringsprojekter, der godkendes under investeringsplatformen for naboskabsområdet.
2. Når betalingsbetingelserne er opfyldt på tilfredsstillende vis, vedtager Kommissionen en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, jf. artikel 19, stk. 3. I denne afgørelse fastsættes i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, størrelsen af de midler,

der skal stilles til rådighed i form af ikketilbagebetalingspligtig støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, og størrelsen af den finansielle bistand i form af lånestøtte, der skal frigives til Moldova. I denne afgørelse fastsættes også i overensstemmelse med det forhold, der er fastsat i facilitetsaftalen, jf. artikel 8, stk. 5, litra c), den andel af denne lånestøtte, som Moldova skal stille til rådighed som medfinansiering af projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet.

Artikel 19

Vurdering af opfyldelsen af betalingsbetingelser, tilbageholdelse og nedsættelse af midler samt betalingsregler

1. To gange om året indgiver Moldova en behørigt begrundet anmodning om frigivelse af midler senest to måneder efter den frist, der er fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse, for så vidt angår opfyldte betalingsbetingelser vedrørende de kvantitative og kvalitative skridt som angivet i reformdagsordenen.
2. Kommissionen vurderer uden unødigt ophold, om Moldova har opfyldt kravene i artikel 5 og principperne for finansiering, jf. artikel 10, stk. 3, og opnået tilfredsstillende opfyldelse af de betalingsbetingelser, der er fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse, jf. artikel 13. Hvis Kommissionen finder, at de betalingsbetingelser, som den tidligere havde betalt for, er blevet tilbageført af Moldova, vil Kommissionen nedsætte fremtidige udbetalinger med et tilsvarende beløb. Kommissionen kan bistås af eksperter, herunder eksperter fra medlemsstaterne. Hvis en anmodning om frigivelse af midler eller en betalingsanmodning omfatter et skridt i forbindelse med kapitel 32, som omhandlet i artikel 19, stk. 2, vil Kommissionen ikke vedtage en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer et sådant skridt positivt.
3. Hvis Kommissionen foretager en positiv vurdering om, at alle gældende betingelser er opfyldt på tilfredsstillende vis, vedtager den uden unødigt ophold en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler svarende til disse betingelser. For så vidt angår disse beløb udgør afgørelsen den betingelse, der er omhandlet i artikel 10.
4. Hvis Kommissionen foretager en negativ vurdering af opfyldelsen af eventuelle betingelser i henhold til tidsplanen, tilbageholdes frigivelsen af midler svarende til disse betingelser. De tilbageholdte beløb frigives først, når Moldova som led i den efterfølgende anmodning om frigivelse af midler behørigt har begrundet, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af de tilhørende betingelser.
5. Hvis Kommissionen konkluderer, at Moldova ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger inden for en periode på 12 måneder fra den oprindelige negative vurdering, der er omhandlet i stk. 4, nedsætter Kommissionen beløbet for den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og lånet forholdsmæssigt til den del, der svarer til de relevante betalingsbetingelser. I løbet af det første gennemførelsesår anvendes en frist på 24 måneder beregnet på grundlag af den indledende negative vurdering, der er omhandlet i stk. 4. Moldova kan fremsætte sine bemærkninger, senest to måneder efter at denne er blevet underrettet om Kommissionens konklusioner.

6. Et eventuelt beløb, som modsvarer betalingsbetingelser, der ikke er opfyldt den 31. december 2028, udbetales ikke til Moldova og frigøres eller annulleres fra det disponible lånestøttebeløb, alt efter hvad der er relevant.
7. Kommissionen kan nedsætte beløbet for den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og inddrive, herunder ved modregning, ethvert beløb, der er anvendt til opfyldelse af målene med faciliteten, fra Moldova eller nedsætte det lånebeløb, der skal udbetales til Moldova, eller anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i overensstemmelse med låneaftalen, i tilfælde af uretmæssigt udbetalte midler, konstaterede tilfælde af eller alvorlige betænkeligheder i forbindelse med uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, som Moldova ikke har korigeret, eller i tilfælde af at kvalitative eller kvantitative skridt ophæves, eller hvis der konstateres manglende opfyldelse af skridt, efter at betalingen er foretaget, eller i tilfælde af en alvorlig tilsidesættelse af en forpligtelse, der følger af facilitetsaftalerne eller låneaftalerne, herunder på grundlag af oplysninger fra OLAF eller af Revisionsrettens beretninger. Kommissionen underretter Europa-Parlamentet og Rådet, inden den træffer beslutning om sådanne nedsættelser.
8. Uanset artikel 116, stk. 2, i finansforordningen begynder den betalingsfrist, der er omhandlet i finansforordningens artikel 116, stk. 1, litra a), at løbe fra datoen for meddelelse af afgørelsen om tilladelse til udbetaling til Moldova i henhold til nærværende artikels stk. 3.
9. Finansforordningens artikel 116, stk. 5, finder ikke anvendelse på betalinger, der foretages i form af finansiell bistand, og som kanaliseres direkte til Moldovas finansministerium i henhold til denne artikel og artikel 23 i nærværende forordning.
10. Udbetalinger af ikketilbagebetalingspligtig finansiell støtte og lån i henhold til denne artikel sker henholdsvis i overensstemmelse med budgetbevillingerne som fastsat i den årlige budgetprocedure og med forbehold af de disponible midler. Midlerne udbetales i rater. En rate kan udbetales i en eller flere trancher.
11. Beløbene udbetales efter den i stk. 3 omhandlede afgørelse i overensstemmelse med låneaftalen.
12. Udbetaling af ethvert støttebeløb i form af lån er betinget af, at Moldova indgiver en betalingsanmodning i den form, der er fastsat i låneaftalen, og i overensstemmelse med bestemmelserne i facilitetsaftalen. Dette gælder ikke for udbetaling af forfinansiering.

Artikel 20

Gennemsigtighed med hensyn til personer og enheder, der modtager finansiering til gennemførelse af reformdagsordenen

1. Moldova skal offentliggøre ajourførte data om slutmodtagere, som modtager finansieringsbeløb, der overstiger 50 000 EUR kumulativt over en periode på tre år med henblik på gennemførelse af reformer og investeringer under denne facilitet.
2. For så vidt angår de slutmodtagere, som er omhandlet i stk. 1, offentliggøres følgende oplysninger i et maskinlæsbart format på en webside, i rækkefølge efter samlede modtagne midler og under behørig hensyntagen til kravene om fortrolighed og sikkerhed, navnlig beskyttelse af personoplysninger:

- (a) hvis der er tale om en juridisk person, modtagerens fulde juridiske navn og moms- eller skatteregistreringsnummer, hvis et sådant findes, eller en anden entydig identifikator, som er fastlagt ved den lovgivning, der gælder for den juridiske person
 - (b) hvis der er tale om en fysisk person, modtagerens for- og efternavn eller for- og efternavne
 - (c) det beløb, som modtageren har modtaget, og de reformer og investeringer i henhold til faciliteten for Moldova, som dette beløb bidrager til at gennemføre.
3. Oplysningerne omhandlet i stk. 2 offentliggøres ikke, hvis videregivelse risikerer at true de berørte slutmodtageres rettigheder og frihedsrettigheder eller i alvorlig grad skade deres kommercielle interesser. Disse oplysninger skal gøres tilgængelige for Kommissionen.
4. Mindst én gang om året tilsender Moldova elektronisk Kommissionen dataene om de slutmodtagere, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, i et maskinlæsbart format, der fastlægges i rammeaftalen som omhandlet i artikel 8, stk. 5, litra l).

KAPITEL IV

Beskyttelse af Unionens finansielle interesser

Artikel 21

Beskyttelse af Unionens finansielle interesser

1. Ved gennemførelsen af faciliteten træffer Kommissionen og Moldova alle passende foranstaltninger for at beskytte Unionens finansielle interesser under hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de særlige betingelser, hvorunder faciliteten skal fungere, de betingelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, og de betingelser, der er fastsat i de specifikke facilitetsaftaler, navnlig vedrørende forebyggelse, opdagelse og korrektion af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder samt efterforskning og retsforfølgning af lovovertrædelser, der berører midlerne under faciliteten. Moldova forpligter sig til at gøre fremskridt hen imod effektive forvaltnings- og kontrolsystemer og sikre, at beløb, der er udbetalt uretmæssigt eller anvendt forkert, kan inddrives.
2. I facilitetsaftalen fastsættes følgende forpligtelser for Moldova:
- (a) regelmæssigt at kontrollere, at den finansiering, der er ydet, er blevet anvendt i overensstemmelse med de gældende regler, navnlig vedrørende forebyggelse, opdagelse og korrektion af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder
 - (b) at beskytte whistleblowere
 - (c) at træffe passende foranstaltninger til at forebygge, opdage og korrigere svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder samt at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, at opdage og undgå dobbeltfinansiering og tage retlige skridt til at inddrive uretmæssigt tilegnede midler, herunder i forbindelse med enhver foranstaltning

til gennemførelse af reformer og investeringsprojekter eller -programmer under reformdagsordenen, og straks at træffe passende foranstaltninger til behandling af anmodninger om gensidig bistand i straffesager fra EPPO og medlemsstaters kompetente myndigheder vedrørende strafbare handlinger, der berører midler under faciliteten

- (d) med henblik på denne artikels stk. 1, navnlig at kontrollere anvendelsen af midler i forbindelse med gennemførelsen af reformer omfattet af reformdagsordenen og sikre indsamling af og adgang, der skal være i overensstemmelse med EU's databeskyttelsesprincipper og gældende databeskyttelseslove, til tilstrækkelige data om personer og enheder, der modtager finansiering, herunder oplysninger om de reelle ejere, til gennemførelsen af reformdagsordenens foranstaltninger under kapitel III
 - (e) udtrykkeligt bemyndige Kommissionen, OLAF, Revisionsretten og, hvor det er relevant, EPPO til at udøve deres rettigheder som fastsat i artikel 129 i forordning (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Facilitetsaftalen giver også Kommissionen ret til at nedsætte beløbet for den tilbagebetalingspligtige støtte, der ydes under faciliteten, forholdsmæssigt og inddrive, herunder ved modregning, ethvert beløb, der er anvendt til opfyldelse af målene med faciliteten, fra Moldova, og nedsætte det lånebeløb, der skal udbetales til Moldova, eller anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i overensstemmelse med låneaftalen, i tilfælde af uretmæssigt udbetalte beløb, konstaterede tilfælde af eller alvorlige betænkeligheder i forbindelse med uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, og som Moldova ikke har korrigeret, eller hvis der konstateres manglende opfyldelse af skridt, efter at betalingen er foretaget, eller i tilfælde af en alvorlig tilsidesættelse af en forpligtelse, der følger af facilitetsaftalen eller låneaftalen. Når Kommissionen træffer afgørelse om størrelsen af inddrivelsen og nedsættelsen eller det beløb, der skal tilbagebetales førtidigt, overholder den proportionalitetsprincippet og tager hensyn til, hvor alvorlig en uregelmæssighed, svig, korruption eller interessekonflikt, der påvirker Unionens finansielle interesser, eller en misligholdelse af en forpligtelse er. Moldova har mulighed for at fremsætte bemærkninger, før nedsættelsen foretages, eller før der anmodes om førtidig tilbagebetaling.
4. Personer og enheder, der forvalter midler under faciliteten, indberetter uden ophold alle formodede tilfælde af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder, der skader Unionens finansielle interesser, til Kommissionen og til OLAF.

Artikel 22

Moldovas interne systemers og revisionsmyndigheds rolle

- 1. For så vidt angår den del af facilitetens midler, der stilles til rådighed som finansiell bistand, kan Kommissionen forlade sig på de revisionsmyndigheder, der er etableret af Moldova, med henblik på at kontrollere de offentlige udgifter. Hvor det måtte være nødvendigt, benytter Kommissionen sig også af yderligere demokratisk kontrol som omhandlet i artikel 4, stk. 9.
- 2. Reformdagsordenen prioriterer i de første år af deres gennemførelse reformer i forbindelse med forhandlingskapitel 32, navnlig vedrørende forvaltning af offentlige finanser og intern kontrol samt bekæmpelsen af svig, sammen med

kapitel 23 og 24, navnlig når det drejer sig om retfærdighed, korruption og organiseret kriminalitet, og kapitel 8, navnlig om statsstøttekontrol.

3. Moldova indberetter uden ophold alle uregelmæssigheder, herunder svig, som har været genstand for en første administrativ eller retslig konstatering, til Kommissionen og holder Kommissionen underrettet om udviklingen i administrative og retlige procedurer i forbindelse med sådanne uregelmæssigheder. Denne indberetning foretages elektronisk ved brug af det system til indberetning af uregelmæssigheder, som Kommissionen har oprettet.
4. De enheder, der er omhandlet i stk. 1, opretholder en regelmæssig dialog med Revisionsretten, OLAF og, hvor det er relevant, EPPO.
5. Kommissionen kan foretage detaljerede systemrevisioner af Moldovas budgetgennemførelse på grundlag af en risikovurdering og dialog med revisionsmyndighederne og fremsætte henstillinger om forbedringer af systemerne.
6. Kommissionen kan vedtage henstillinger til Moldova i alle tilfælde, hvor de kompetente myndigheder efter dens opfattelse ikke har taget de nødvendige skridt til at forebygge, opdage og korrigere svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder, der har påvirket eller, hvor der er en alvorlig risiko for at påvirke den forsvarlige økonomiske forvaltning af de udgifter, der finansieres under faciliteten, og i alle tilfælde, hvor den konstaterer svagheder, der påvirker udformningen og funktionen af det kontrolsystem, som disse myndigheder har indført. Moldova gennemfører sådanne henstillinger eller giver en begrundelse for, hvorfor det ikke er gjort.

KAPITEL V

OVERVÅGNING, RAPPORTERING OG EVALUERING

Artikel 23

Overvågning og rapportering

1. Kommissionen overvåger facilitetens gennemførelse og vurderer opfyldelsen af de mål, der er fastsat i artikel 3. Overvågningen af gennemførelsen skal være målrettet og stå i et rimeligt forhold til de aktiviteter, der gennemføres under facilitetsaftalen, og berører ikke de rapporteringskrav, der er fastsat i henhold til forordning (EU) 2021/947. De indikatorer, der er omhandlet i artikel 11, stk. 2, forventes at bidrage til Kommissionens overvågning af faciliteten.
2. Den i artikel 8 omhandlede facilitetsaftale fastsætter regler og nærmere bestemmelser for Moldovas rapportering til Kommissionen med henblik på denne artikels stk. 1.
3. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport om de fremskridt, der er gjort med at nå målene i denne forordning. Den årlige rapport suppleres med redegørelser to gange om året for status med hensyn til gennemførelsen af faciliteten.
4. Kommissionen forelægger den i stk. 3 omhandlede årlige rapport for det udvalg, der er omhandlet i artikel 27, stk. 1.

5. Kommissionen aflægger rapport om fremskridtene med gennemførelsen af Moldovas reformdagsorden inden for rammerne af den resultattavle, der er oprettet ved forordning (EU) 2024/1449.

Artikel 24

Resultattavle for faciliteten

6. Kommissionen aflægger rapport om fremskridtene med gennemførelsen af reformdagsordenen inden for rammerne af den resultattavle, der er oprettet ved forordning (EU) 2024/1449.

Artikel 25

Evaluering af faciliteten

1. Efter den 31. december 2027, men senest den 31. december 2031, foretager Kommissionen en uafhængig efterfølgende evaluering af forordningen. Ved denne efterfølgende evaluering vurderes Unionens bidrag til opfyldelsen af målene i denne forordning.
2. Den efterfølgende evaluering skal anvende principperne for god praksis, der er fastsat af OECD's Komité for Udviklingsbistand, idet den skal klarlægge, om de specifikke mål er opfyldt, og indeholde henstillinger om, hvordan kommende foranstaltninger kan forbedres.
3. Kommissionen meddeler Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaterne resultaterne af og konklusionerne på denne efterfølgende evaluering ledsaget af Kommissionens bemærkninger og opfølgning. Denne efterfølgende evaluering kan drøftes efter anmodning fra Europa-Parlamentet, Rådet eller medlemsstaterne. Resultaterne indgår i udarbejdelsen af fremtidige programmer og foranstaltninger og ressourceallokeringen. Denne efterfølgende evaluering og opfølgning gøres offentligt tilgængelig.
4. Kommissionen inddrager i passende omfang alle relevante interessenter, herunder Moldova, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, i evalueringen af den EU-finansiering, der ydes i henhold til denne forordning, og kan, hvor det er relevant, søge at foretage fælles evalueringer med medlemsstaterne og andre partnere med tæt inddragelse af Moldova.

Artikel 26

Moldovas rapportering inden for rammerne af den økonomiske og finansielle dialog

1. Moldova aflægger rapport en gang om året inden for rammerne af den økonomiske og finansielle dialog om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af den reformrelaterede del af landets reformdagsorden.

KAPITEL VI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 27

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af det udvalg, der er nedsat ved forordning (EU) 2021/947.
2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
3. Afgiver udvalget ikke nogen udtalelse for så vidt angår de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, og artikel 14, stk. 2, vedtager Kommissionen ikke udkastet til gennemførelsesretsakt, og artikel 5, stk. 4, tredje afsnit, i forordning (EU) nr. 182/2011 finder anvendelse.

Artikel 28

Information, kommunikation og offentliggørelse

1. Uden at det berører de krav, der er fastsat i henhold til forordning (EU) 2021/947, deltager Kommissionen i kommunikationsaktiviteter for at sikre synligheden af EU-finansieringen af den finansielle støtte, der er planlagt i reformdagsordenen, herunder gennem fælles kommunikationsaktiviteter med Moldova. Kommissionen sikrer, at støtte fra faciliteten tilkendes og anerkendes gennem en finansieringserklæring. Foranstaltninger, der finansieres under faciliteten, gennemføres i overensstemmelse med kommunikations- og synlighedskravene i EU-finansierede foranstaltninger udadtil og i andre relevante retningslinjer.
2. Modtageren af EU-midler anerkender aktivt EU-midlernes oprindelse og sikrer synligheden heraf, herunder, hvor det er relevant, ved at vise Unionens logo og en passende finansieringserklæring med ordlyden "finansieret af Den Europæiske Union", navnlig når de promoverer foranstaltningerne og deres resultater, ved at give sammenhængende, virkningsfulde og forholdsmæssige målrettede oplysninger til forskellige modtagergrupper, herunder medierne og offentligheden.
3. Information, kommunikation og offentliggjort materiale skal stilles til rådighed i et tilgængeligt format.

Artikel 29

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

OVERSIGT OVER FINANSIELLE OG DIGITALE VIRKNINGER

1.	FORSLAGETS/INITIATIVETS RAMME	3
1.1.	Forslagets/initiativets betegnelse	3
1.2.	Berørt(e) politikområde(r).....	3
1.3.	Mål	3
1.3.1.	Generelt/generelle mål	3
1.3.2.	Specifikt/specifikke mål.....	3
1.3.3.	Forventet/forventede resultat(er) og virkning(er)	3
1.3.4.	Resultatindikatorer	3
1.4.	Forslaget/initiativet vedrører	4
1.5.	Begrundelse for forslaget/initiativet.....	4
1.5.1.	Behov, der skal opfyldes på kort eller lang sigt, herunder en detaljeret tidsplan for iværksættelsen af initiativet.....	4
1.5.2.	Merværdien af et EU-tiltag (f.eks. som følge af koordineringsfordele, retssikkerhed, større effekt eller komplementaritet). Ved "merværdien af et EU-tiltag" forstås her merværdien af en indsats på EU-plan i forhold til den værdi, som medlemsstaterne ville have skabt enkeltvis	4
1.5.3.	Erfaringer fra tidligere foranstaltninger af lignende art	4
1.5.4.	Forenelighed med den flerårige finansielle ramme og mulige synergivirkninger med andre relevante instrumenter	5
1.5.5.	Vurdering af de forskellige finansieringsmuligheder, der er til rådighed, herunder muligheden for omfordeling	5
1.6.	Varigheden af forslaget/initiativet og af dets finansielle virkninger.....	6
1.7.	Planlagt(e) budgetgennemførelsesmetode(r)	6
2.	FORVALTNINGSFORANSTALTNINGER	8
2.1.	Bestemmelser om overvågning og rapportering	8
2.2.	Forvaltnings- og kontrolsystem(er).....	8
2.2.1.	Begrundelse for den/de foreslåede budgetgennemførelsesmetode(r), finansieringsmekanisme(r), betalingsvilkår og kontrolstrategi.....	8
2.2.2.	Oplysninger om de konstaterede risici og det/de interne kontrolsystem(er), der etableres for at afbøde dem	8
2.2.3.	Vurdering af og begrundelse for kontrolforanstaltningernes omkostningseffektivitet (forholdet mellem kontrolomkostningerne og værdien af de forvaltede midler) samt vurdering af den forventede risiko for fejl (ved betaling og ved afslutning)	8
2.3.	Foranstaltninger til forebyggelse af svig og uregelmæssigheder	9
3.	FORSLAGETS/INITIATIVETS ANSLÅEDE FINANSIELLE VIRKNINGER.....	10
3.1.	Berørt(e) udgiftsområde(r) i den flerårige finansielle ramme og udgiftspost(er) på budgettet.....	10
3.2.	Forslagets anslåede finansielle virkninger for bevillingerne	12

3.2.1.	Sammenfatning af de anslåede virkninger for aktionsbevillingerne.....	12
3.2.1.1.	Bevillinger fra vedtaget budget.....	12
3.2.1.2.	Bevillinger fra eksterne formålsbestemte indtægter	17
3.2.2.	Anslåede resultater finansieret med aktionsbevillinger	22
3.2.3.	Sammenfatning af de anslåede virkninger for administrationsbevillingerne.....	24
3.2.3.1.	Bevillinger fra vedtaget budget	24
3.2.3.2.	Bevillinger fra eksterne formålsbestemte indtægter	24
3.2.3.3.	Bevillinger i alt.....	24
3.2.4.	Anslået behov for menneskelige ressourcer.....	25
3.2.4.1.	Finansieret over vedtaget budget	25
3.2.4.2.	Finansieret over eksterne formålsbestemte indtægter	26
3.2.4.3.	Samlet behov for menneskelige ressourcer.....	26
3.2.5.	Oversigt over de anslåede virkninger for de digitale teknologirelaterede investeringer	28
3.2.6.	Forenelighed med indeværende flerårige finansielle ramme	28
3.2.7.	Bidrag fra tredjemand	28
3.3.	Anslåede virkninger for indtægterne.....	29
4.	DIGITALE DIMENSIONER.....	29
4.1.	Krav vedrørende digital relevans	30
4.2.	Data	30
4.3.	Digitale løsninger	31
4.4.	Interoperabilitetsvurdering.....	31
4.5.	Foranstaltninger til støtte for digital gennemførelse	32

1. FORSLAGETS/INITIATIVETS RAMME

1.1. Forslagets/initiativets betegnelse

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Moldova

1.2. Berørt(e) politikområde(r)

EU's forbindelser med resten af verden

1.3. Mål

1.3.1. Generelt/generelle mål

De strategiske målsætninger for reform- og vækstfaciliteten ("faciliteten") er at a) støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, love, regler, standarder, politikker og retspraksis (den gældende EU-ret) gennem vedtagelse og gennemførelse af reformer med henblik på fremtidigt EU-medlemskab, b) støtte Moldovas gradvise integration i Unionens indre marked og c) fremskynde den socioøkonomiske konvergens mellem Moldovas økonomi og Unionen. Dette vil hjælpe Moldova med at få et støtteniveau, der kan sammenlignes med andre kandidatlandes, navnlig da Moldova ikke er omfattet af instrumentet til førtiltrædelsesbistand.

1.3.2. Specifikt/specifikke mål

Specifik målsætning

Facilitetens specifikke mål er at:

a) styrke de grundlæggende elementer af udvidelsesprocessen yderligere, herunder retsstatsområdet og grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktion, herunder afpolarisering, offentlig forvaltning og at opfylde de økonomiske kriterier. Dette omfatter fremme af et uafhængigt retsvæsen, styrkelse af sikkerheden og stabiliteten i regionen, styrkelse af bekæmpelsen af svig og alle former for korruption, herunder korruption og nepotisme på højt niveau, organiseret kriminalitet, grænseoverskridende kriminalitet og hvidvask af penge såvel som finansiering af terrorisme, skatteunddragelse, skattesvig, skatteundgåelse, højne overholdelsen af folkeretten, styrke mediernes frihed og uafhængighed samt den akademiske frihed, bekæmpe hadefuldt tale, skabe et gunstigt miljø for civilsamfundet, der vil fremme den sociale dialog, fremme ligestilling mellem kønnene, integration af kønsaspektet og styrkelse af kvinders og pigers stilling, ikkeforskelsbehandling og tolerance for at sikre og styrke respekten for rettighederne for personer, der tilhører alle mindretal, herunder nationale mindretal, romaer såvel som lesbiske, bøssers, biseksuelle, transkønnede og interkønnede personers rettigheder

b) arbejde hen imod fuld tilpasning af Moldova til EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), herunder Unionens restriktive foranstaltninger

c) bekæmpe desinformation og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding rettet mod Unionen og dens værdier

d) arbejde hen imod en harmonisering af visumpolitikken med Unionen

- e) styrke den offentlige forvaltnings effektivitet, opbygge kapacitet og investere i administrativt personale i Moldova, sikre adgang til oplysninger, offentlig kontrol og inddragelse af civilsamfundet i beslutningsprocesserne, støtte gennemsigtighed, ansvarlighed, strukturreformer og god forvaltningspraksis på alle niveauer, herunder hvad angår forvaltningernes beføjelser til at føre tilsyn med og undersøge fordelingen af og adgangen til offentlige midler samt inden for forvaltning af offentlige finanser, offentlige indkøb og statsstøttekontrol, støtte initiativer og organer, der er involveret i at støtte og håndhæve international justits i Moldova
- f) fremskynde Moldovas overgang til en bæredygtig, klimaneutral og inklusiv økonomi, der er i stand til at modstå konkurrencepresset på Unionens indre marked, og til et stabilt investeringsklima og reducere landets strategiske afhængighedsforhold
- g) fremme Moldovas økonomiske integration i Unionens indre marked, navnlig gennem øget handel og investering samt modstandsdygtige værdikæder
- h) støtte øget integration med EU's indre marked gennem bedre og bæredygtig konnektivitet i overensstemmelse med de transeuropæiske net og styrke regionalt gode naboskabsforbindelser samt mellemfolkelige forbindelser
- i) fremskynde inklusiv og bæredygtig grøn omstilling til klimaneutralitet senest i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalen og den grønne pagt for alle økonomiske sektorer, navnlig vedvarende energi, herunder omstillingen til en dekarboniseret, klimaneutral, klimarobust og cirkulær økonomi, samtidig med at det sikres, at alle investeringer efterlever princippet om ikke at gøre væsentlig skade
- j) fremme den digitale omstilling og digitale færdigheder som en katalysator for bæredygtig udvikling og inklusiv vækst
- k) fremme innovation, forskning og samarbejde mellem akademiske institutioner og industrien til støtte for den grønne og den digitale omstilling med særlig vægt på lokalt baserede mikro-, små og mellemstore og nystartede virksomheder
- l) fremme kvalitetssikret uddannelse, læring, om- og opkvalificering på alle niveauer med særligt fokus på unge, herunder modvirkning af ungdomsarbejdsløshed, forebyggelse af hjerneflugt og støtte til sårbare samfund og beskæftigelsespolitikker, herunder arbejdstagerrettigheder, i overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder og bekæmpelse af fattigdom

1.3.3. *Forventet/forventede resultat(er) og virkning(er)*

Angiv, hvilke virkninger forslaget/initiativet forventes at få for modtagerne/målgrupperne.

Støtten under faciliteten forventes at sætte Moldova i stand til at gennemføre de reformer og investeringer, der er nødvendige for at gøre landets økonomi mere konkurrencedygtig og øge konvergensens med Unionen. Gennemførelsen af faciliteten bør også styrke Moldovas interne kontrol- og forvaltningssystemer for de offentlige finanser samt gennemførelsen af de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, navnlig vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption, svig og organiseret kriminalitet. Det forventes at støtte Moldova i at få tidligere adgang til fordelene ved EU's indre marked og lette landets integration i EU.

1.3.4. Resultatindikatorer

Angiv indikatorerne til overvågning af fremskridt og resultater.

Der vil blive fastlagt specifikke indikatorer i reformdagsordenen. Disse indikatorer bør være baseret på internationalt aftalte indikatorer. Indikatorerne bør være relevante, accepterede, troværdige, enkle og robuste.

1.4. Forslaget/initiativet vedrører

☒ en ny foranstaltning

☐ en ny foranstaltning som opfølgning på et pilotprojekt/en forberedende foranstaltning⁵

☐ en forlængelse af en eksisterende foranstaltning

☐ en sammenlægning eller en omlægning af en eller flere foranstaltninger til en anden/en ny foranstaltning

1.5. Begrundelse for forslaget/initiativet

1.5.1. Behov, der skal opfyldes på kort eller lang sigt, herunder en detaljeret tidsplan for iværksættelsen af initiativet

Moldovas økonomiske output og konkurrenceevne ligger under EU-gennemsnittet på trods af landets fremskridt på vejen mod EU-tiltrædelse. Der er et presserende behov for at sikre, at Moldova modtager støtte, der kan sammenlignes med støtte til andre tiltrædelseslande, der forhandler med EU, for at støtte både den socioøkonomiske konvergens og gennemførelsen af den bredere udvidelsesdagsorden.

For at udnytte vækstplanens muligheder fuldt ud skal Moldova udarbejde en reformdagsorden, som fastlægger de vigtigste foranstaltninger, som landet agter at iværksætte i perioden 2025-2027 for at fremskynde socioøkonomisk konvergens med EU. Kommissionen hører om reformdagsordenen og vurderer samt godkender den.

Reformdagsordenen skal være i overensstemmelse med landets vækststrategi, der er tilpasset udvidelseskursen. Den vil fremme vigtige grundlæggende reformer, der er identificeret i tiltrædelsesprocessen, samt centrale socioøkonomiske reformer, der afhjælper strukturelle mangler i landets vækstforløb, og som vil blive integreret i reformdagsordenen.

Faciliteten, der fungerer som det centrale element i vækstplanen, vil derefter indføre stærk konditionalitet, da udbetalingen af EU-midler vil være betinget af de fremskridt, der er gjort, navnlig med hensyn til fremme af socioøkonomisk konvergens og konkurrenceevne samt de grundlæggende elementer.

I lighed med vækstplanen for Vestbalkan vil den nye facilitet blive gennemført ved hjælp af gennemførelsesmekanismer, der er blevet udvalgt for at maksimere den hurtige gennemførelse af reformer og relaterede investeringer, samtidig med at den nødvendige kontrol opretholdes, og den administrative byrde for Kommissionen, Moldova og andre gennemførelsespartnere minimeres. Støtten vil blive ydet gennem tre gennemførelsesmekanismer: 1) direkte støtte til Moldovas nationale budgetter, 2) støtte til investeringer gennem investeringsplatformen for naboskabsområdet og 3) resterende ikketilbagebetalingspligtig støtte.

⁵ Jf. finansforordningens artikel 58, stk. 2, litra a) henholdsvis b).

Direkte udbetalinger til de nationale budgetter og tilrådighedsstillelse af midler til indgivelse af investeringsforslag vil være betinget af fremskridt og opfyldelse af de betalingsbetingelser, der er fastsat i reformdagsordenen. Betalingsbetingelserne vil tage form af en række kvalitative og kvantitative skridt og en tilhørende tidsplan for udbetalinger i forbindelse med specifikke socioøkonomiske reformer for at stimulere væksten, bringe landet ind på et bæredygtig konvergensspor og styre det mod specifikke reformer vedrørende de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet, bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet. Efter Kommissionens afgørelse om godkendelse af reformdagsordenerne (via en gennemførelsesafgørelse fra Kommissionen) og indgåelsen af en facilitets- og en låneaftale vil Moldova være berettiget til at modtage forfinansiering.

Makroøkonomisk stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og tilsyn med budgettet er generelle betingelser for betalinger, der skal være opfyldt for at frigive midler. Betalingerne vil finde sted i henhold til en fast halvårlig tidsplan baseret på behørigt begrundede anmodninger fra Moldova om frigivelse af midler og efter Kommissionens kontrol af, at de relevante betalingsbetingelser er opfyldt. Hvis betalingsbetingelserne ikke er opfyldt, suspenderer eller trækker Kommissionen et tilsvarende beløb fra betalingen.

Udbetalingen af de tilsvarende suspenderede midler kan finde sted i løbet af 12 måneder efter den oprindelige frist, der er fastsat i reformdagsordenen, forudsat at betalingsbetingelserne er opfyldt.

De investeringer, der er planlagt i reformdagsordenerne, vil blive støttet via investeringsplatformen for naboskabsområdet. Relaterede projekter eller programmer vil først blive forelagt udvalget for investeringsplatformen for naboskabsområdet til udtalelse, når Kommissionen har vurderet, om de relevante betalingsbetingelser er opfyldt.

- 1.5.2. *Merværdien af et EU-tiltag (f.eks. som følge af koordineringsfordele, retssikkerhed, større effekt eller komplementaritet). Ved "merværdien af et EU-tiltag" forstås her merværdien af en indsats på EU-plan i forhold til den værdi, som medlemsstaterne ville have skabt enkeltvis*

Det er nødvendigt med en indsats på EU-plan for at opnå hurtigere økonomisk konvergens mellem Moldova og EU på landets vej mod et potentielt EU-medlemskab. Den nødvendige bistand er af en sådan størrelse, at Moldova fortsat har behov for vedvarende ekstern støtte, som ingen medlemsstat eller en enkelt donor kan yde alene. Unionen er i en unik position til at yde flerårig ekstern bistand til Moldova på en rettidig, koordineret og forudsigelig måde. Unionen kan også udnytte sin lånekapacitet til at yde lån til Moldova på fordelagtige vilkår og yde tilskud i et flerårigt perspektiv.

- 1.5.3. *Erfaringer fra tidligere foranstaltninger af lignende art*

Faciliteten vil bygge på erfaringerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, der blev oprettet i 2020, samt fra en nyligt foreslået Ukraine-facilitet, som blev vedtaget i februar 2024. Vigtigst af alt afspejler faciliteten reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan, der blev foreslået i november 2023 og vedtaget i maj 2024. For at behandle alle kandidatlande ens afspejler den så tæt som muligt forordningen om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan i sin endelige form for allerede at tage hensyn til alle eventuelle bemærkninger og tilføjelser fra medlovgeverne og andre af Kommissionens tjenestegrene. Faciliteten anvender

eksisterende mekanismer, nemlig direkte finansiell bistand svarende til budgetstøtte og investeringsplatformen for naboskabsområdet for investeringer. Begge disse instrumenter har vist, at EU-finansiering kan give en betydelig løftestangseffekt, når den anvendes sammen med midler fra andre donorer i blandingssammenhænge.

1.5.4. Forenelighed med den flerårige finansielle ramme og mulige synergivirkninger med andre relevante instrumenter

Den foreslåede facilitet har til formål at udstyre Unionen med et retligt instrument, der vil gøre det muligt for den at støtte større socioøkonomisk konvergens i Moldova på vejen mod EU-medlemskab. Facilitetens samlede beløb skal ydes i form af lån og ikkertilbagebetalingspligtig støtte. Den ikkertilbagebetalingspligtige støtte bør finansieres over den finansieringsramme, der er afsat til det geografiske naboskabsprogram i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947. Alle bestemmelser i NDICI – et globalt Europa finder fortsat anvendelse, medmindre andet er nævnt i denne forordning. Der stilles støtte i form af lån til rådighed for et beløb på op til 1 500 mio. EUR for perioden fra den 1. januar 2025 til den 30. juni 2029. Dette beløb udgør ikke en del af beløbet for garantien for foranstaltninger udadtil, jf. artikel 31, stk. 4, i forordning (EU) 2021/947. Lånene vil blive garanteret gennem den fælles hensættelsesfond med en tilførselssats på 9 %.

1.5.5. Vurdering af de forskellige finansieringsmuligheder, der er til rådighed, herunder muligheden for omfordeling

Unionens budget yder allerede støtte til forberedelsen af en eventuel tiltrædelse af EU til andre kandidatlande gennem instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA III), som dækker Vestbalkan og Tyrkiet, og som er baseret på tilskud, blanding og budgetgarantier. Sideløbende hermed sigter reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan kun mod at fremskynde den socioøkonomiske konvergens for Vestbalkan og er baseret på en anden tilgang, der etablerer en stærk forbindelse mellem opfyldelse af reformtilsagn og adgang til finansiering.

Moldova er i øjeblikket i gang med tiltrædelsesforhandlinger, men er stadig omfattet af NDICI – et globalt Europa uden et særligt instrument til dækning af de særlige yderligere behov, der følger af førtiltrædelsesbistanden. Med det nye momentum for udvidelsen er det vigtigt, at Moldova får et tilsvarende støtteniveau for at forberede landet på en eventuel fremtidig tiltrædelse. På grund af den fremskredne gennemførelse af IPA III-instrumentet er det ikke muligt at genåbne instrumentet for andre kandidatlande, selv om det ikke er muligt at yde lån under instrumentet. Derfor er der behov for et nyt instrument for at yde støtte på samme niveau med hensyn til finansiering og nærmere bestemmelser som for Vestbalkan og Ukraine.

For at sikre en gnidningsløs og gennemsigtig gennemførelse af alle investeringer, der er identificeret i henhold til reformdagsordenen, agter Kommissionen at anvende den afprøvede metode i investeringsplatformen for naboskabsområdet, samtidig med at ovennævnte betingelser opretholdes.

1.6. Varigheden af forslaget/initiativet og af dets finansielle virkninger

☒ **begrænset varighed**

- ☐ gældende fra [DD/MM]ÅÅÅÅ til [DD/MM]ÅÅÅÅ
- ☒ finansielle virkninger fra 2025 til 2027 for forpligtelsesbevillinger og fra 2025 for betalingsbevillinger.

☐ **ubegrænset varighed**

- Iværksættelse med en indkøringsperiode fra ÅÅÅÅ til ÅÅÅÅ
- derefter gennemførelse i fuldt omfang.

1.7. Planlagt(e) budgetgennemførelsesmetode(r)⁶

☒ **Direkte forvaltning** ved Kommissionen

- ☐ i dens tjenestegrene, herunder ved dens personale i EU's delegationer
- ☐ i forvaltningsorganerne

☐ **Delt forvaltning** i samarbejde med medlemsstaterne

☒ **Indirekte forvaltning** ved at overdrage budgetgennemførelsesopgaver til:

- ☐ tredjelande eller organer, som tredjelande har udpeget
- ☐ internationale organisationer og deres agenturer (angives nærmere)
- ☐ Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond
- ☐ de organer, der er omhandlet i finansforordningens artikel 70 og 71
- ☐ offentligretlige organer
- ☐ privatretlige organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver, i det omfang de har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier
- ☐ privatretlige organer, undergivet lovgivningen i en medlemsstat, som har fået overdraget gennemførelsen af et offentlig-privat partnerskab, og som har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier
- ☐ organer eller personer, der har fået overdraget gennemførelsen af specifikke aktioner i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i henhold til afsnit V i traktaten om Den Europæiske Union, og som er anført i den relevante basisretsakt
- ☐ organer, der er etableret i en medlemsstat og undergivet lovgivningen i en medlemsstat eller EU-lovgivningen, og som i overensstemmelse med sektorspecifikke regler kan få overdraget gennemførelsen af EU-midler eller budgetgarantier, i det omfang de kontrolleres af offentligretlige organer eller af privatretlige organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver, og har fået stillet tilstrækkelige finansielle garantier i form af kontrolorganernes solidariske hæftelse eller ækvivalente finansielle garantier, som for hver foranstaltning kan begrænses til EU-støttens maksimale beløb.

⁶ Forklaringer vedrørende budgetgennemførelsesmetoder og henvisninger til finansforordningen findes på webstedet BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. FORVALTNINGSFORANSTALTNINGER

2.1. Bestemmelser om overvågning og rapportering

Specifikke kvantitative og kvalitative skridt vil blive defineret i reformdagsordenen (godkendt af Kommissionen i en gennemførelsesafgørelse), således at betalingsbetingelserne kan overvåges. Moldova indgiver en halvårlig behørigt begrundet anmodning om frigivelse af den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og af lånet med angivelse af, hvordan der er opnået tilfredsstillende opfyldelse af disse betingelser, baseret på kvantitative og kvalitative trin, der er fastlagt i gennemførelsesafgørelsen. Desuden vil den facilitetsaftale, der er indgået med Moldova, indeholde rapporterings- og overvågningsindikatorer, der bør gøre det muligt at overvåge og rapportere om fremskridt med hensyn til facilitetens generelle og specifikke mål mere bredt. Kommissionen aflægger årligt rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og det udvalg, der er omhandlet i artikel 27, om anvendelsen af de midler, der stilles til rådighed under faciliteten, samt om fremskridtene hen imod målene. Kommissionen vil også foretage en efterfølgende evaluering af forordningen.

2.2. Forvaltnings- og kontrolsystem(er)

2.2.1. *Begrundelse for den/de foreslåede budgetgennemførelsesmetode(r), finansieringsmekanisme(r), betalingsvilkår og kontrolstrategi*

Faciliteten vil blive gennemført ved direkte og indirekte forvaltning. En del vil være direkte forvaltning med direkte overførsel af midler til Moldovas statsbudget, mens en specifik del vil blive stillet til rådighed af Moldova til investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet.

Kontrolstrategien vil blive tilpasset gennemførelsen under hver af disse søjler ved hjælp af overvågning, evaluering og revision. Der vil blive lagt særlig vægt på gennemførelsen af de midler, der stilles til rådighed for Moldova som direkte finansiell bistand, og på overvågningen af Moldovas forpligtelse til at yde en på forhånd fastsat procentdel til projekter, der godkendes under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Frigivelsen af midler sker efter en fast halvårlig tidsplan baseret på anmodninger fra Moldova og efter Kommissionens kontrol af, at de relevante betalingsbetingelser er opfyldt. De eksisterende kontrolmekanismers flerstrengede struktur udgør en integreret ramme, der skal sikre, at alle passende foranstaltninger til beskyttelse af Unionens finansielle interesser er på plads. Den vil sikre, at der tages hensyn til proportionalitetsprincippet og de specifikke betingelser for facilitetens drift. Foranstaltninger under reformdagsordenen bør endvidere bidrage til at forbedre et effektivt system til forvaltning og kontrol af de offentlige finanser, hvidvask af penge, skatteundgåelse, skatteunddragelse, svig og organiseret kriminalitet og til et effektivt system for statsstøttekontrol med det formål at sikre rimelige vilkår for alle virksomheder. Reformdagsordenen vil indeholde en beskrivelse af sådanne systemer samt specifikke skridt i forbindelse med kapitel 32 for at støtte Moldova i at bringe sine revisions- og kontrolkrav i overensstemmelse med EU-standarderne. Hvis en anmodning om frigivelse af midler omfatter et skridt i forbindelse med kapitel 32, vil Kommissionen ikke vedtage en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer et sådant skridt positivt.

2.2.2. *Oplysninger om de konstaterede risici og det/de interne kontrolsystem(er), der etableres for at afbøde dem*

Den største risiko, der er konstateret i forbindelse med finansieringen, vedrører manglende opfyldelse af de betalingsbetingelser, der er knyttet til udbetalingen af midler. De foranstaltninger, der vil blive iværksat for at afbøde denne risiko, er følgende:

- Kommissionens vurdering af opfyldelsen af de relevante betalingsbetingelser inden udbetalingen af midler med mulighed for at tilbageholde midlerne
- nedsættelse eller tilbageholdelse af ydet støtte eller inddrivelse af ethvert beløb, der er brugt til at nå facilitetens mål, i tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, og som ikke er blevet korrigeret af Moldova, eller i tilfælde af en alvorlig misligholdelse af en forpligtelse, der følger af de aftaler, der er indgået med Moldova
- suspension af finansieringen i tilfælde af, at Moldova ikke opfylder betingelserne i artikel 5
- hvis en anmodning om frigivelse af midler omfatter et skridt i forbindelse med kapitel 32, vil Kommissionen ikke vedtage en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer et sådant skridt positivt.

2.2.3. *Vurdering af og begrundelse for kontrolforanstaltningernes omkostningseffektivitet (forholdet mellem kontrolomkostningerne og værdien af de forvaltede midler) samt vurdering af den forventede risiko for fejl (ved betaling og ved afslutning)*

Et finansielt bidrag til Moldova vil blive ydet i form af finansiering, som ikke er knyttet til udgifter som omhandlet i finansforordningens artikel 125, stk. 1, litra a).

2.3. Foranstaltninger til forebyggelse af svig og uregelmæssigheder

Forslaget indeholder specifikke bestemmelser om beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Faciliteten vil blive udstyret med et stærkt revisions- og kontrolsystem, der er fastlagt i en flerlagsmekanisme: reformen af Moldovas revisions- og kontrolsystemer vil blive medtaget som en del af reformerne inden for rammerne af reformdagsordenerne. Desuden kan Kommissionen foretage detaljerede systemrevisioner af den nationale budgetgennemførelse på grundlag af en risikovurdering og dialog med de nationale revisionsmyndigheder og fremsætte henstillinger om forbedringer af systemerne. I overensstemmelse med forordning (EU, Euratom) 2024/2509 har OLAF, Revisionsretten og Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) desuden de nødvendige rettigheder og den nødvendige adgang til at udføre deres respektive roller. Facilitetens investeringsdel vil blive gennemført med internationale finansielle institutioner på grundlag af søjlevurderinger og rammeaftaler med dem.

3. FORSLAGETS/INITIATIVETS ANSLÅEDE FINANSIELLE VIRKNINGER

3.1. Berørt(e) udgiftsområde(r) i den flerårige finansielle ramme og udgiftspost(er) på budgettet

- Eksisterende budgetposter

I samme rækkefølge som udgiftsområderne i den flerårige finansielle ramme og budgetposterne

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	Budgetpost	Udgifternes art OB/IOB ³	Bidrag			
	Nummer		fra EFTA- lande ⁴	fra kandidatlande og potentielle kandidatlande ⁵	fra andre tredjelande	andre formålsbestemte indtægter
6	14.01.01.01 Udgifter til støttefunktioner i forbindelse med instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa	IOB OB OB	NEJ NEJ NEJ	NEJ NEJ NEJ	NEJ NEJ NEJ	NEJ NEJ NEJ
6	14.02.01.11 Det østlige naboskab					
6	14.02.01.70 NDICI – Et globalt Europa – tilførsler til den fælles hensættelsesfond					

3.2. Forslagets anslåede finansielle virkninger for bevillingerne

3.2.1. Sammenfatning af de anslåede virkninger for aktionsbevillingerne

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af aktionsbevillinger
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af aktionsbevillinger som anført herunder:

3.2.1.1. Bevillinger fra vedtaget budget

i mio. EUR (tre decimaler)

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	6	Naboområder og verden
--	----------	------------------------------

GD: NEAR			År 2025 ⁷	År 2026	År 2027	I ALT
○ Aktionsbevillinger						
14.02.01.11 ⁸	Forpligtelser	(1a)	93,600	93,600	93,600	280,800
	Betalinger	(2a)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
14.02.01.70	Forpligtelser	(1b)	45,000	45,000	45,000	135,000
	Betalinger	(2b)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for særprogrammer ⁹						
14.01.01.01		(3)	1,400	1,400	1,400	4,200
Bevillinger I ALT for GD NEAR	Forpligtelser	=1a+1b +3	140,000	140,000	140,000	420,000
	Betalinger	=2a+2b	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

⁷ År n er det år, hvor gennemførelsen af forslaget/initiativet påbegyndes. Erstat "n" med det forventede første gennemførelsesår (f.eks.: 2021). Erstat på lignende vis for de efterfølgende år.

⁸ Ifølge den officielle budgetkontoplan.

⁹ Teknisk og/eller administrativ bistand og udgifter til støtte for gennemførelsen af EU's programmer og/eller foranstaltninger (tidligere BA-poster), indirekte forskning og direkte forskning.

		+3				
○ Aktionsbevillinger I ALT	Forpligtelser	(4)	138,600	138,600	138,600	415,800
	Betalinger	(5)	p. m.	p. m.	p. m.	
○ Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for særprogrammer I ALT		(6)	1,400	1,400	1,400	4,200
Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE 6 i den flerårige finansielle ramme	Forpligtelser	=4+ 6	140,000	140,000	140,000	420,000
	Betalinger	=5+ 6	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme		7	"Administrationsudgifter" ¹⁰				
GD NEAR			År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	I ALT FFR 2021-2027
• Menneskelige ressourcer			0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
• Andre administrationsudgifter			0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
GD NEAR I ALT		Bevillinger	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068

Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	(Forpligtelser i alt = betalinger i alt)	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
--	--	--------------	-------	-------	-------	--------------

i mio. EUR (tre decimaler)

		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	I ALT FFR 2021-2027
Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE 1 til 7	Forpligtelser	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068

¹⁰ De nødvendige bevillinger bør fastsættes på grundlag af de årlige gennemsnitlige omkostninger, der er tilgængelige på det relevante BUDGpedia-websted.

i den flerårige finansielle ramme	Betalinger	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068
-----------------------------------	------------	--------------	----------------	----------------	----------------	----------------

3.2.2. *Anslåede resultater finansieret med aktionsbevillinger (skal ikke udfyldes for decentrale agenturer)*

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (tre decimaler)

Overordnede mål	År 2025	År 2026	År 2027	I ALT
a) Støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, love, regler, standarder, politikker og retspraksis (den gældende EU-ret) gennem vedtagelse og gennemførelse af reformer med henblik på fremtidigt EU-medlemskab	138,600	138,600	138,600	415,800
b) Støtte Moldovas gradvise integration i Unionens indre marked				
c) Fremskynde den socioøkonomiske konvergens mellem Moldovas økonomi og Unionen				
Bevillinger I ALT	138,600	138,600	138,600	415,800

3.2.3. Sammenfatning af de anslåede virkninger for administrationsbevillingerne

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af administrationsbevillinger
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af administrationsbevillinger som anført herunder:

3.2.3.1. Bevillinger fra vedtaget budget

VEDTAGNE BEVILLINGER	År	År	År	År	I ALT 2021-2027
	2024	2025	2026	2027	
UDGIFTSOMRÅDE 7					
Menneskelige ressourcer	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Andre administrationsudgifter	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 7	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 7					
Menneskelige ressourcer	0,000	0,661	0,661	0,661	1,983
Andre administrationsudgifter	0,000	0,739	0,739	0,739	2,217
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 7	0,000	1,400	1,400	1,400	4,200
I ALT	0,000	1,756	1,756	1,756	5,268

Bevillingerne til menneskelige ressourcer og andre administrationsudgifter vil blive dækket ved hjælp af de bevillinger, som generaldirektoratet allerede har afsat til forvaltning af foranstaltningen, og/eller ved intern omfordeling i generaldirektoratet, eventuelt suppleret med yderligere bevillinger, som det ansvarlige generaldirektorat tildeles i forbindelse med den årlige tildelingsprocedure og under hensyntagen til de budgetmæssige begrænsninger. Ovenstående tal viser GD NEAR's yderligere behov.

Opgavebeskrivelse:

Tjenestemænd og midlertidigt ansatte	Fuldtidsækvivalenterne vil arbejde med politikudvikling, juridiske spørgsmål med særlig fokus på indkøbsspørgsmål, finansiel forvaltning, kontraktforvaltning, revision, overvågning, rapportering og evaluering. 2 AD:
Eksternt personale	3 i hovedsædet og 2 i delegationen i Moldova. De ønskede fuldtidsækvivalenter vil arbejde med politikudvikling, juridiske spørgsmål med særlig fokus på indkøbsspørgsmål, finansiel forvaltning, kontraktforvaltning, revision, overvågning, rapportering og evaluering.

3.2.4. Anslået behov for menneskelige ressourcer

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af menneskelige ressourcer.
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af menneskelige ressourcer som anført herunder:

3.2.4.1. Finansieret over vedtaget budget

Overslag angives i årsværk¹¹

¹¹ Angiv nedenfor, hvor mange årsværk inden for det angivne antal, der allerede er afsat til forvaltning af foranstaltningen og/eller kan omfordeles inden for dit generaldirektorat, og hvilke nettobehov du har.

VEDTAGNE BEVILLINGER		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
• Stillinger i stillingsfortegnelsen (tjenestemænd og midlertidigt ansatte)					
20 01 02 01 (i hovedsædet og i Kommissionens repræsentationskontorer)		0	0	0	0
20 01 02 03 (i EU-delegationerne)		0	0	0	0
01 01 01 01 (indirekte forskning)		0	0	0	0
01 01 01 11 (direkte forskning)		0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere)		0	0	0	0
• Eksternt personale (i årsværk)					
20 02 01 (KA og UNE under den samlede bevillingsramme)		0	0	0	0
20 02 03 (KA, LA, UNE og JMD i EU-delegationerne)		0	0	0	0
Budgetpost for administrativ støtte [14.01.01.01]	- i hovedsædet	0	0	0	0
	- i EU-delegationerne	0	0	0	0
01 01 01 02 (KA og UNE – indirekte forskning)		0	0	0	0
01 01 01 12 (KA og UNE – direkte forskning)		0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Udgiftsområde 7		0	0	0	0
Andre budgetposter (angiv nærmere) – Uden for udgiftsområde 7		0	0	0	0
I ALT		0	0	0	0

Personalebehov til gennemførelse af forslaget (i årsværk):

	Skal dækkes af det nuværende personale i Kommissionens tjenestegrene	Ekstraordinært personalebehov*		
		Skal finansieres under udgiftsområde 7	Skal finansieres over BA-posten	Skal finansieres af gebyrer
Stillinger i stillingsfortegnelsen	Ikke relevant	Ikke relevant	2	Ikke relevant
Eksternt personale (KA, SNE og V)	Ikke relevant	Ikke relevant	5	Ikke relevant

Beskrivelse af opgaver, der skal udføres af:

Tjenestemænd og midlertidigt ansatte	Fuldtidsækvivalenterne vil arbejde med politikudvikling, juridiske spørgsmål med særlig fokus på indkøbsspørgsmål, finansiell forvaltning, kontraktforvaltning, revision, overvågning, rapportering og evaluering. 2 AD:
Eksternt personale	3 i hovedsædet og 2 i delegationen i Moldova. De ønskede fuldtidsækvivalenter vil arbejde med politikudvikling, juridiske spørgsmål med særlig fokus på indkøbsspørgsmål, finansiell forvaltning, kontraktforvaltning, revision, overvågning, rapportering og evaluering.

3.2.5. Oversigt over de anslåede virkninger for de digitale teknologirelaterede investeringer

Obligatoriske: det bedste skøn over de investeringer i digital teknologi, som forslaget/initiativet medfører, bør medtages i nedenstående tabel.

Når det er nødvendigt for gennemførelsen af forslaget/initiativet, bør bevillingerne under udgiftsområde 7 undtagelsesvis opføres under den pågældende budgetpost.

Bevillingerne under udgiftsområde 1-6 bør afspejles som "Policy-IT-udgifter til operationelle programmer". Disse udgifter vedrører det driftsbudget, der skal anvendes til at genbruge/købe/udvikle IT-platforme/værktøjer, der er direkte knyttet til gennemførelsen af initiativet og de dertil knyttede investeringer (f.eks. licenser, undersøgelser, datalagring osv.). Oplysningerne i denne tabel skal være i overensstemmelse med oplysningerne i afsnit 4 "Digitale dimensioner".

I ALT Digitale bevillinger og IT-bevillinger	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	I ALT FFR 2021- 2027
UDGIFTSOMRÅDE 7					
IT-udgifter (institutionelle)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Uden for UDGIFTSOMRÅDE 7					
Policy-IT-udgifter til operationelle programmer	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
I ALT	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Forenelighed med indeværende flerårige finansielle ramme

Forslaget/initiativet:

- ☐ kan finansieres fuldt ud gennem omfordeling inden for det relevante udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme (FFR)
- ☐ kræver anvendelse af den uudnyttede margen under det relevante udgiftsområde i FFR og/eller anvendelse af særlige instrumenter som fastlagt i FFR-forordningen.
- ☐ kræver en revision af FFR

3.2.7. Bidrag fra tredjemand

Forslaget/initiativet:

- ☐ indeholder ikke bestemmelser om samfinansiering med tredjemand
- ☐ indeholder bestemmelser om samfinansiering med tredjemand, jf. følgende overslag:

Bevillinger i mio. EUR (tre decimaler)

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	I alt
Angiv det organ, der deltager i samfinansieringen					
Samfinansierede bevillinger I ALT					

3.3. Anslåede virkninger for indtægterne

- ☒ Forslaget/initiativet har ingen finansielle virkninger for indtægterne
- ☐ Forslaget/initiativet har følgende finansielle virkninger:
 - ☐ for egne indtægter
 - ☐ for andre indtægter
 - ☐ Angiv, om indtægterne er formålsbestemte

i mio. EUR (tre decimaler)

Indtægtspost på budgettet:	Bevillinger til rådighed i indeværende regnskabsår	Forslagets/initiativets virkninger ¹²			
		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Artikel ...					

For indtægter, der er formålsbestemte, angives det, hvilke af budgettets udgiftsposter der berøres.

Andre bemærkninger (f.eks. om, hvilken metode der er benyttet til at beregne virkningerne for indtægterne).

4. DIGITALE DIMENSIONER

4.1. Krav vedrørende digital relevans

4.2. Data

4.3. Digitale løsninger

¹² Med hensyn til EU's traditionelle egne indtægter (told og sukerafgifter) opgives beløbene netto, dvs. bruttobeløb, hvorfra der er trukket opkrævningsomkostninger på 20 %.

--

4.4. *Interoperabilitetsvurdering*

--

4.5. Foranstaltninger til støtte for digital gennemførelse

--